

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2006. június 7.*

A T-213/01. és T-214/01. sz. egyesített ügyekben,

az **Österreichische Postsparkasse AG** (székhelye: Bécs [Ausztria], képviselik kezdetben: M. Klusmann, F. Wiemer és A. Reidlinger, később: H.-J. Niemeyer ügyvédek, kézbesítési cím: Luxembourg),

a **Bank für Arbeit und Wirtschaft AG** (székhelye: Bécs, képviseli: H.-J. Niemeyer ügyvéd, kézbesítési cím: Luxembourg)

felpereseknek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselet: S. Rating, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: német.

benyújtott, a meghallgatási tisztviselő által hozott, az EK 81. cikk alkalmazására irányuló, a banki díjtételek megállapításával kapcsolatos eljárásra (COMP/36.571 – Österreichische Banken) vonatkozó kifogásokról szóló kifogásközlések nem bizalmas szövegváltozatainak az egyik osztrák politikai párttal (Freiheitliche Partei Österreichs) való közléséről szóló, 2001. augusztus 9-i és 2001. július 25-i határozatok megsemmisítése iránti keresete tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (ötödik tanács),

tagjai: P. Lindh elnök, R. García-Valdecasas és J. D. Cooke bírák,
hivatalvezető: I. Natsinas tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. október 21-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

A 17. rendelet

- ¹ A Szerződés 85. és 86. cikkének [EK 81., illetve EK 82. cikk] végrehajtásáról szóló első, 1962. február 16-i tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 3. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben a Bizottság kérelemre vagy saját hatáskörében eljárva, a Szerződés 85. vagy 86. cikkének megsértését észleli, határozatban kötelezheti az érintett vállalkozást vagy vállalkozások társulását a jogsértés megszüntetésére.

(2) Kérelem benyújtására jogosultak:

[...]

b) azok a természetes vagy jogi személyek, akiknek jogos érdeke fűződik az üggyhöz.”

2 A 17. rendelet 19. cikkének (2) bekezdése szerint „harmadik személy meghallgatásra irányuló kérelmének a megfelelő érdek valószínűsítése esetén kell helyt adni”.

3 A 17. rendelet a szakmai titoktartásra vonatkozóan a 20. cikk (1) bekezdésben úgy rendelkezik, hogy e rendelet egyes cikkei alkalmazása során szerzett információ „csak a kérelem vagy a vizsgálat céljából használható fel”, a (2) bekezdése szerint pedig „a 19. és 21. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül a Bizottság és a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai, tisztviselői és más alkalmazottai nem hozzák nyilvánosságra az e rendelet alkalmazása során megszerzett azon információkat, amelyek szakmai titoktartási kötelezettség alá tartoznak”.

A 2842/98 rendelet

- 4 1998. december 22-én a Bizottság elfogadta az EK-Szerződés 85 és 86. cikke [EK 81., illetve EK 82. cikk] alapján kezdeményezett eljárásokban a felek meghallgatásáról szóló 2842/98/EK rendeletet (HL L 354., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 4. kötet, 204. o.), amely a 17. tanácsi rendelet 19. cikkének (1) és (2) bekezdésében előírt meghallgatásokról szóló, 25-i 99/63/EGK bizottsági rendelet (HL L 127., 2268. o.) helyébe lépett. A 2842/98 rendelet a Szerződés megsértése miatt indult eljárásban történő részvétel szempontjából azon személyek esetében, akikkel szemben a Bizottság nem élt kifogással, megkülönböztet egyfelől „kérelmezőket és panaszosokat”, másfelől „más, érdekelt harmadik feleket”, végül pedig „más harmadik feleket”.
- 5 A kérelmezőkkel és panaszosokkal kapcsolatban a 2842/98 rendelet 6., 7. és 8. cikke a következőket tartalmazza:

„6. cikk

Amennyiben a Bizottság a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint benyújtott kérelem [...] tekintetében a rendelkezésre álló információk alapján úgy ítéli meg, hogy nincs megfelelő alap arra, hogy a kérelemnek helyt adjon, vagy a panasz ügyében eljárjon, tájékoztatja a kérelmezőt vagy panaszost az indokokról, és megjelöli a határidőt, amelyen belül a kérelmező vagy panaszos írásban ismertetheti észrevételeit.

7. cikk

Amennyiben a Bizottság olyan ügygel kapcsolatban tesz kifogásokat, amely tekintetében a 6. cikk szerinti kérelmet vagy panaszt nyújtottak be, a kérelmező vagy panaszos rendelkezésére bocsátja a kifogás nem bizalmas szövegváltozatának egy példányát, és megjelöli a határidőt, amelyen belül a kérelmező vagy panaszos írásban ismertetheti észrevételeit.

8. cikk

A Bizottság a kérelmezőknek és panaszosoknak lehetőséget biztosíthat, hogy álláspontjukat szóbeli meghallgatás során ismertethessék, amennyiben ezt írásbeli észrevételeikben kérik.”

- 6 A 2842/98 rendelet 9. cikkének (1) és (2) bekezdése így pontosít:

Ha mások, mint a II. [azon felek, akikkel szemben a Bizottság kifogással élt] és III. fejezetben [kérelmezők és panaszosok] megnevezett személyek kérelmezik a meghallgatást, és jogos érdekre hivatkoznak, a Bizottság írásban tájékoztatja őket az eljárás jellegéről és tárgyáról, és határidőt jelöl meg, amelyen belül írásban ismertethetik észrevételeiket.

(2) A Bizottság felhívhatja az (1) bekezdésben említett feleket – amennyiben ezt írásbeli észrevételeikben kérik –, hogy fejtsek ki érveiket azon felek szóbeli meghallgatásán, akikkel szemben kifogással éltek.”

- 7 A 2842/98 rendelet 9. cikkének (3) bekezdése végül úgy rendelkezik, hogy a Bizottság „a harmadik feleknek lehetőséget biztosíthat, hogy álláspontjukat szóban kifejtsek”.
- 8 A Szerződés megsértése miatt indult eljárás során szerzett információk bizalmas jellegével kapcsolatban e rendelet 13. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az információkat nem kell közölni, amennyiben azok üzleti titkokat vagy más bizalmas információkat tartalmaznak. A Bizottság intézkedik az iratokhoz való hozzáférés engedélyezéséről, azok védelmének megfelelő figyelembevételével.

A 2001/462 határozat

- 9 2001. május 23-án a Bizottság elfogadta az egyes versenyjogi eljárásokban a meghallgatási tisztviselők megbízásáról szóló 2001/462/EK határozatot (HL L 162., 21. o.), amely hatályon kívül helyezte a Bizottság előtt folyó versenyjogi eljárásokban a meghallgatási tisztviselők megbízásáról szóló, 1994. december 12-i 94/810/ESZAK, EK bizottsági határozatot (HL L 330., 67. o., a továbbiakban: 94/810 határozat).
- 10 A 2001/462 határozat 1. cikke értelmében „a meghallgatási tisztviselő gondoskodik arról, hogy a Bizottság előtt az EK 81. és EK 82. cikk alapján folyó verseny-eljárásokban tiszteletben tartsák a meghallgatáshoz való jog tényleges gyakorlását”.
- 11 A 2001/462 határozat 9. cikkének első és második bekezdése, amely a határozat azonos megfogalmazást tartalmazó 5. cikke (3) és (4) bekezdésének helyébe lépett, a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben egy vállalkozás vonatkozásában esetleg üzleti titoknak minősülő információ nyilvánosságra hozatalának szándéka merül fel, erről a szándékról és annak okairól írásban tájékoztatják az érintett vállalkozást. Meghatároznak egy határidőt, ameddig az érintett vállalkozás írásbeli észrevételeit előterjesztheti.

Amennyiben az érintett vállalkozás kifogást emel az információk nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban, de megállapítást nyer, hogy az információ nem védett, és ennél fogva nyilvánosságra hozható, erről a megállapításról indokolt határozatban értesíteni kell az érintett vállalkozást. A határozat meghatározza azt az időpontot, amelyet követően az információt nyilvánosságra hozzák. Az értesítés és a nyilvánosságra hozatal között legalább egy hétnek kell eltelnie.”

A kereset alapját képező tényállás

A jogvita előzményei

- 12 A felperesek, az Österreichische Postsparkasse AG (a T-213/01. sz. ügyben) és a Bank für Arbeit und Wirtschaft AG (a továbbiakban: BAWAG, a T-214/01. sz. ügyben) osztrák hitelintézetek.
- 13 1997. május 6-án a Bizottság tudomást szerzett egy „Lombard 8.5” című dokumentumról, és e dokumentumra tekintettel, saját hatáskörében eljárva, a 17. rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján a felperesek és további hat osztrák bank ellen megindította az EK 81. cikk megsértése miatti eljárást.
- 14 1997. június 24-i levelében a Freiheitliche Partei Österreichs (a továbbiakban: FPÖ) nevű osztrák politikai párt a Bizottság elé terjesztette a „Lombard 8.5” című dokumentumot, és nyolc osztrák bankkal szemben – amelyek között a T-214/01. sz. ügy felperese is szerepel, a T-213/01 sz. ügy felperese azonban nem – kérte az EK 81. és EK 82. cikk megsértésének megállapítása iránti vizsgálati eljárás megindítását. Az FPÖ arra alapozta kérelmét, hogy politikai pártként felügyelni hivatott a közös piacra jutás szabadságát és a szabad verseny megvalósulását.
- 15 1998. február 26-i levelében a Bizottság a 99/63 rendelet 6. cikkének megfelelően (amelynek helyébe a 2842/98 rendelet 6. cikke lépett) közölte az FPÖ-vel, hogy a kérelmét el fogja utasítani. A Bizottság rámutatott arra, hogy a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint csak azok a személyek vagy személyek olyan társulásai jogosultak a kérelem benyújtására, akiknek jogos érdeke fűződik az üggyhöz, azaz a versenykorlátozásnak a kérelmezőt gazdasági szereplőként „[kellene érintenie], vagy ennek lehetősége kellene, hogy fennálljon”. A jogrend védelméhez fűződő általános érdek nem elegendő ahhoz, hogy jogos érdeket jelentsen ebben az értelemben.

- 16 1998. június 2-i levelében az FPÖ azt válaszolta, hogy politikai pártként ő maga, illetve számos tagja révén részt vesz a napi gazdasági életben, banki műveletek sokaságát hajtja végre nap mint nap, így a jelzett gyakorlat következtében gazdasági hátrány érte. Ezért a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett jogos érdeke fűződik az ügghöz. Erre tekintettel ismételten kérte, hogy részt vehessen a Szerződés megsértése miatt indult eljárásban, valamint hogy bocsássák rendelkezésére a kifogást.
- 17 1998 júniusában a Bizottság vizsgálatot indított több osztrák hitelintézetnél, köztük a felperesnél is.
- 18 A COMP/36.571 eljárás által érintett bankok 1998. december 16-án közös beszámolót terjesztettek a Bizottság elé, amelyhez 40 000 oldalnyi bizonyítási anyagot csatoltak. Bevezető feljegyzésben a beszámoló bizalmas kezelését kérték, azaz „kérték a Bizottságot, hogy a 17/62 rendelet 20. cikke értelmében ne hozza nyilvánosságra a beszámolót”.
- 19 1999. szeptember 13-i levelében a Bizottság megküldte a felperesek részére az 1999. szeptember 10-i keltezésű első kifogásközlést, amelyben azt rója fel a felpereseknek, hogy az ügyfelekre – magánszemélyekre és vállalkozásokra – irányadó díjakat és feltételeket tartalmazó, versenyellenes megállapodásokat kötöttek más osztrák bankokkal, valamint, hogy megsértették az EK 81. cikket.
- 20 1999. október elején a Bizottság szóban tájékoztatta a felpereseket abbéli szándékáról, hogy a 2842/98 rendelet 7. cikkének megfelelően az FPÖ rendelkezésére bocsátja az 1999. szeptember 10-i kifogásközlést.

- 21 1999. október 6-i és 12-i levelükben a felperesek tiltakozásukat fejezték ki a Bizottságnak a rendelkezésre bocsátás ellen. Arra hivatkoztak, hogy az FPÖ-nek nem fűződik a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti jogos érdeke az ügghöz, ezért nem tekinthető az e rendelkezés értelmében vett kérelmezőnek. Hangot adtak továbbá azon félelmüknek, hogy az FPÖ politikai célokra használná fel a kifogásokat.
- 22 A felpereseknek a Versenypolitikai Főigazgatóság levélben válaszolt 1999. november 5-én, előadva, hogy az FPÖ banki szolgáltatásokat igénybe vevő ügyfél, ezért a 2842/98 rendelet 7. cikke alapján igényt tart arra, hogy a kifogások nem bizalmas szövegváltozatát a rendelkezésére bocsássák. Ezek a levelek tartalmaztak egy listát az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés azon bekezdéseiről, amelyeket nem lehet közölni. A listán törölték bizonyos természetes személyek nevét és tisztségét, és ezeket az általuk ellátott feladatkörök általános leírásával helyettesítették (a továbbiakban: 1. sz. lista). E levelek szerint továbbá csak a kifogásközlés A. mellékletét kell közölni, amely a melléklethez csatolt dokumentumok listáját tartalmazza, és nem pedig magukat a dokumentumokat. E levelek értelmében egyetértés hiánya esetén a meghallgatási tisztviselőhöz lehet fordulni.
- 23 A felperesek 1999. november 17-i, illetve 1999. november 18-i levelükkel a meghallgatási tisztviselőhöz fordultak annak érdekében, hogy ismételten tiltakozzanak az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés FPÖ részére történő tervezett közlése ellen. Másodlagosan a felperesek előadták, hogy a közzétett kifogásközlésből törölni kell az érintett vállalkozások személyére vonatkozó összes információt. A T-213/01. sz. ügy felperese a bankok által alkalmazott kamatokra, díjakra és feltételekre vonatkozó információk törlését is kérte.
- 24 2000. január 18-án és 19-én szóbeli meghallgatásra került sor a kifogásolt magatartások és az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés tárgyában. Az FPÖ nem vett részt ezen a szóbeli meghallgatáson.

- 25 2000. november 21-i leveleiben a Bizottság kiegészítő kifogásközlést ismertetett a felperesekkel, amelyben azt róttá fel nekik, hogy a deviza és az euro közti átváltásokor fizetendő banki költségekre vonatkozó versenyellenes megállapodásokat kötöttek osztrák bankokkal.
- 26 2001. február 27-én második szóbeli meghallgatásra került sor, amelyen az FPÖ szintén nem volt jelen.
- 27 2001. március 13-i levelében az FPÖ ismételten előterjesztette kérelmét, hivatkozva arra, hogy 1999. október 5-i és 2000. március 16-i levelében a Bizottság kijelentette, hogy rendelkezésére fogja bocsátani a kifogások nem bizalmas szövegváltozatát, ez azonban nem történt meg. Az FPÖ azt is előadta, hogy nem tájékoztatták a szóbeli meghallgatásról, ennek következtében kizárták az eljárás lényeges szakaszaiból, ami sérti meghallgatáshoz és az eljárásban történő részvételéhez való jogát. Az FPÖ ezért megismételte a kifogásközlések és az érintett bankok e kifogásközlésekre tett észrevételeinek a rendelkezésére bocsátása iránti kérelmét, valamint lehetőséget kért észrevételei előterjesztésére és kiegészítő meghallgatáson történő részvételre.
- 28 2001. március 27-i levelében a meghallgatási tisztviselő közölte a felperesekkel, hogy az FPÖ megismételte a kifogásközlések rendelkezésére bocsátása iránti kérelmét, illetve, hogy e kérelemre kedvező választ szándékozik adni. Az 1999. szeptember 10-i kifogásközlésben szereplő, törlendő bizalmas információkat illetően a meghallgatási tisztviselő csatolta az 1. sz. listát, egyebekben pedig elutasította a felperesek 1999. november 17-i és 18-i levelében a bankok nevének törlése iránt előterjesztett kérelmet. A meghallgatási tisztviselő a T-213/01. sz. ügy felperesének bizonyos egyéb információk törlése iránti kérelmét is elutasította. A 2000. november 21-i kiegészítő kifogásközlésre vonatkozóan, amellyel kapcsolatban a felperesek még nem nyilatkoztak, a meghallgatási tisztviselő közölte azon részek listáját (a továbbiakban: 2. sz. lista), amely egyes természetes személyek nevének és tisztségének törlését, valamint ezeknek a betöltött feladatkör leírásával történő helyettesítését írja elő. Tájékoztatta a felpereseket, hogy ezzel kapcsolatban lehetőségük van észrevételeket tenni.

- 29 2001. április 18-i levelében a T-214/01. sz. ügy felperese ismételten tiltakozott a kifogásközlésnek az FPÖ rendelkezésére bocsátása ellen, és kérte a Bizottságot azoknak az okoknak az ismertetésére, amelyek miatt váratlanul úgy gondolja, hogy helyt kell adnia az FPÖ kérelmének. A T-213/01. sz. ügy felperese 2001. április 24-i levelében megismételte e közlés elleni tiltakozását, másodlagosan pedig jelezte, hogy a kifogások közlésének kötelezettsége esetén az 1999. szeptember 10-i kifogásközlésnek teljesen névtelennek kellene lennie. Ezzel szemben előadta, hogy a 2000. november 20-i kifogásközlés a meghallgatási tisztviselő által a 2. sz. listán törlésre javasoltakon kívül nem tartalmaz üzleti titkot vagy más bizalmas információt.
- 30 2001. június 5-i leveleiben a meghallgatási tisztviselő megerősítette, hogy a kifogásokat közölni kell az FPÖ-vel. A védelemben részesítendő bizalmas információkkal kapcsolatban felhívta a T-214/01. sz. ügy felperesének figyelmét arra a tényre, hogy az korábbi leveleiben nem tett semmilyen észrevételt az 1. és 2. sz. listán szereplő bizalmas információkkal kapcsolatban, következésképpen ebből az vezethető le, hogy nem emelt semmilyen határozott jogi kifogást a kifogás nem bizalmas szövegváltozatának az FPÖ-vel való közlése ellen. A T-213/01. sz. ügy felperesével a meghallgatási tisztviselő tudatta, hogy legutóbbi leveléből arra következtet, hogy a felperes az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés névtelenségének kérdését kivéve egyetért az 1. és 2. sz. lista tartalmával. A meghallgatási tisztviselő egyebekben kérte a felperest, hogy terjessze elő észrevételeit, és tájékoztassa arról, hogy elutasítás esetén a 94/810 határozat 5. cikkének (4) bekezdése (jelenleg a 2001/462 határozat 9. cikkének második bekezdése) szerinti határozathozatalra fog sor kerülni.
- 31 2001. június 25-i levelében a T-214/01. sz. ügy felperese ismételten azt kívánta, hogy a meghallgatási tisztviselő mondjon le e közlésről, és kérte, hogy tájékoztassa őt az eljárás menetéről.
- 32 2001. június 25-i levelében a T-213/01. sz. ügy felperese tájékoztatást kért a Bizottságtól az ügy állásáról, és felkérte, hogy olyan határozatot hozzon, amely ellen jogorvoslattal lehet élni.

Az eljárás tárgyát képező határozat a T-214/01. sz. ügyben

- 33 2001. július 21-i levelében a meghallgatási tisztviselő a T-214/01. sz. ügy felperesére vonatkozóan meghozta az 1999. szeptember 10-i és 2000. november 21-i kifogásközlések FPÖ részére történő rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos eljárást befejező határozatot (a továbbiakban: a T-214/01. sz. ügybeli eljárás tárgyát képező határozat). E levél szövege a következő:

„[2001. június 25-i] levelét követően újra megvizsgáltam az ügyet és annak lehetséges jogi következményeit. E vizsgálat eredményeit az alábbiakban foglalom össze:

1. Fenntartom korábbi álláspontomat, miszerint az FPÖ jogosult kérelem előterjesztésére. E kérdésről Van Miert és Monti urak 1999-ben már végleges határozatot hoztak. Határozatuk – amely eljárásvezető intézkedés – véleményem szerint nem támadható meg önálló keresettel, de egyébként is csak az alapeljárást befejező bizottsági határozat ellen indított eljárás keretében támadható meg.

2. A 2001/462 határozat [...] nem teszi lehetővé ezzel ellentétes megoldás elfogadását. E határozat 9. cikke felhatalmazza a meghallgatási tisztviselőt, hogy a Bizottság nevében eldöntse, hogy az iratok között vannak-e üzleti titkot képező információk, és azokat szintén meg kell-e óvni a nyilvánosságra hozataltól. Nincs hatásköre azonban a meghallgatási tisztviselőnek abban a kérdésben, hogy a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján valamely természetes vagy jogi személy jogosult-e a jogsértés megszüntetése iránti kérelem benyújtására. Ez a hatáskör már nem vezethető le analógia útján a 2001/462 határozat 9. cikkéből [...].

A fenti megfontolásokra tekintettel, sajnálatos módon, elfogadhatatlanság miatt el kell utasítanom a BAWAG nevében benyújtott kérelmét, amely arra irányul, hogy a kifogásokat, illetve a kiegészítő kifogásokat ne közöljék az FPÖ-vel.

Kérem, hogy amennyiben az ügyben jogorvoslattal kíván élni, és ideiglenes intézkedés iránti kérelmet kíván előterjeszteni, a jövő hét folyamán értesítsen e levél kézhezvételéről. Az említett dokumentumokat ezen egyhetes határidő lejártáig nem közöljük az FPÖ-vel.

[...].”

Az eljárás tárgyát képező határozat T-213/01. sz. ügyben

34 2001. augusztus 9-i levelében a meghallgatási tisztviselő a T-213/01. sz. ügy felperesére vonatkozóan meghozta az 1999. szeptember 10-i és 2000. november 21-i kifogásközlések FPÖ részére történő rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos eljárást befejező határozatot (a továbbiakban: a T-213/01. sz. ügybeli eljárás tárgyát képező határozat). E határozat szerint: „A tények és az irányadó jogszabályok ismételt vizsgálatát követően úgy döntöttünk, a kérdésekre, amelyekkel kapcsolatban megbízója és a Bizottság tiltakozott, ugyanolyan választ adunk, mint a 2001. [június] 5-i levelünkben.”

35 A meghallgatási tisztviselő elsőként kifejti, hogy a Bizottság versenyügyekkel foglalkozó tagja dönti el, hogy valamely harmadik személy jogosult-e a kérelem benyújtására a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében. Az FPÖ-re nézve kedvező határozatot Van Miert úr már az 1999-es év folyamán meghozta, Monti úr pedig jóváhagyta azt, ezért új tények hiányában nincs helye a kérdés ismételt

felvetésének (az eljárás tárgyát képező határozat 1. pontja). Továbbá, az FPÖ kérelmezői minőségének elismerése önálló keresettel meg nem támadható eljárási intézkedést jelentene, amely ellen csak a Bizottság eljárást befejező határozata elleni jogorvoslat keretében lehetne kifogást emelni (a határozat 2. pontja).

- 36 Másodsorban a meghallgatási tisztviselő megjegyzi, hogy a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett kérelmezői minőség elismerése azzal a kötelezettséggel jár, hogy a 2842/98 rendelet 7. cikkének megfelelően [a kérelmezővel] közölni kell a kifogás nem bizalmas szövegváltozatát. E tekintetben semmilyen jelentőséggel nem bír az a körülmény, hogy az eljárás hivatalból vagy az említett 3. cikk alapján benyújtott kérelemre indult (a határozat 2. pontja).
- 37 Harmadsorban a meghallgatási tisztviselő az 1999. szeptember 10-i és 2000. november 21-i kifogásközlésekből az üzleti titkok és más bizalmas információk védelmében eltávolítandó információkkal foglalkozik (a határozat 4. pontja). Elrendeli az 1. és 2. sz. listában szereplő valamennyi adat és információ törlését, amelyekkel kapcsolatban a T-213/01. sz. ügy felperese utolsó levelében a beleegyezését adta. Ezzel szemben a meghallgatási tisztviselő álláspontja szerint ez utóbbi kiléte nem minősül védelemben részesítendő üzleti titoknak vagy bizalmas információnak (a határozat 4.a pontja). Az 1999. szeptember 10-i kifogásközlésben található, a kereskedelmi politikájára vonatkozó információkkal kapcsolatban a meghallgatási tisztviselő kifejti, hogy ezen információk törlése nem szükséges, mivel több évre visszamenőleges száminformációkról van szó (a határozat 4.b pontja).
- 38 A meghallgatási tisztviselő arra a következtetésre jut, hogy „annak érdekében, hogy állást tudjon foglalni a COMP/36.571. sz., Osztrák bankok ügyben, közölni kell az FPÖ-vel az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés, valamint a 2000. november 21-i kiegészítő kifogásközlés legújabb változatát”, illetve arra, hogy e határozat „a 2001/462 határozat 9. cikkének (2) bekezdésén alapul”. A meghallgatási tisztviselő

végül kéri a felperest, hogy a határozatának kézhezvételétől számított egy héten belül nyilatkozzék, hogy szándékában áll-e jogorvoslással élni, illetve ideiglenes intézkedést kérni a határozat végrehajtásával szemben, és kiemeli, hogy a Bizottság e határidő letelte előtt nem fogja közölni az FPÖ-vel az említett kifogásközléseket.

Az eljárás és a felek kérelmei

- 39 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2001. szeptember 19-én érkezett keresetlevelükkel a felperesek a jelen, megsemmisítés iránti keresetet indították az eljárás tárgyát képező határozatok ellen.
- 40 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához ugyanezen a napon érkezett külön beadványaikban a felperesek kérelmet nyújtottak be az ideiglenes intézkedésről határozó bíróhoz, kérve elsődlegesen az eljárás tárgyát képező határozatok végrehajtásának felfüggesztését, másodlagosan pedig a COMP/36.571. sz. ügyben az 1999. szeptember 10-i és 2000. november 21-i kifogásközlések FPÖ-vel történő közlésére vonatkozó tilalom Bizottsággal szembeni elrendelését.
- 41 A felek meghallgatását követően az ötödik tanács elnöke 2001. december 14-i végzésével egyesítette a T-213/01. és a T-214/01. sz. ügyet.
- 42 A T-213/01. R. sz., Österreichische Postsparkasse kontra Bizottság ügyben és a T-214/01. R. sz., Bank für Arbeit und Wirtschaft kontra Bizottság ügyben 2001. december 20-án hozott végzéseivel [EBHT 2001., II-3967. o., illetve II-3993. o.] az Elsőfokú Bíróság elnöke elutasította a felperesek ideiglenes intézkedés iránti kérelmeit, mivel álláspontja szerint nem teljesültek a sürgősségre vonatkozó feltételek, és az érdekek egyensúlya nem követeli meg az eljárás tárgyát képező határozatok végrehajtásának felfüggesztését, továbbá úgy határozott, hogy a költségekről később rendelkezik.

- 43 2002 januárjában a Bizottság közölte az FPÖ-vel a kifogásközlések nem bizalmas szövegváltozatát.
- 44 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. február 12-én érkezett külön beadványában a T-214/01. sz. ügy felperese előterjesztette az alapeljárásban tett észrevételeit tartalmazó beadványt, amely a válaszában benyújtását követően tudomására jutott új tényeket tartalmazott. Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. február 13-án érkezett levelében a T-213/01. sz. ügy felperese maradéktalanul osztotta ezeket az észrevételeket. A Bizottság 2002. március 15-én tett észrevételt ezekre az iratokra.
- 45 2004. március 30-i és 2004. július 16-i levelében az Elsőfokú Bíróság pervezető intézkedések keretében felhívta a Bizottságot egyes iratok benyújtására, és az írásban feltett kérdésekre történő válaszadásra. A Bizottság a megadott határidőn belül eleget tett a felhívásnak.
- 46 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (ötödik tanács) elrendelte a szóbeli szakasz meghallgatását.
- 47 A felek szóbeli előterjesztéseinek és az Elsőfokú Bíróság által feltett kérdésekre adott válaszainak meghallgatására a 2004. október 21-i tárgyaláson került sor.
- 48 A T-213/01. sz. ügy felperese azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– semmisítse meg a meghallgatási tisztviselő 2001. augusztus 9-i határozatát;

- kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

49 A T-214/01. sz. ügy felperese azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- semmisítse meg a meghallgatási tisztviselő 2001. július 25-i határozatát;
- kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

50 A Bizottság mindkét ügyben azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- utasítsa el a keresetet mint elfogadhatatlant, de mindenesetre mint alaptalant;
- kötelezze a felpereseket a költségek viselésére.

Az elfogadhatóságról

51 A Bizottság három elfogadhatatlansági jogalapra hivatkozik: az elsőt a jogvita okafigyottságára alapítja, tekintettel arra, hogy a kifogásokat már közölték az FPÖ-vel, a másodikat arra, hogy a megtámadott aktus nem fejt ki joghatásokat a felperesek érdekeire, a harmadikat pedig a kereset elkészttségére.

A jogvitának a kifogásközléseknek az FPÖ-vel történő tényleges közlése miatti okafogyottságára alapított jogalap

- 52 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a keresetek tárgya kizárólag annak megakadályozása, hogy az FPÖ-vel közöljék a kifogásközlések bármilyen változatát, másodlagosan pedig a meghallgatási tisztviselő által összeállított nem bizalmas változatát. A kifogásközléseket 2002 januárjában közltek az FPÖ-vel. E közlés miatt tehát a keresetek okafogyottá váltak az eljárási szabályzat 113. cikke értelmében.
- 53 Az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy valamely természetes vagy jogi személy által előterjesztett megsemmisítés iránti kereset csak akkor elfogadható, ha a felperesnek érdekében áll a megtámadott jogi aktus megsemmisítése (az Elsőfokú Bíróság T-46/92. sz., Scottish Football kontra Bizottság ügyben 1994. november 9-én hozott ítéletének [EBHT 1994., II-1039. o.] 14. pontja). Ilyen érdek csak akkor áll fenn, ha a határozat megsemmisítése önmagában alkalmas arra, hogy jogkövetkezményeket váltson ki (a Bíróság 53/85. sz., AKZO Chemie kontra Bizottság ügyben 1986. június 24-én hozott ítéletének [EBHT 1986., 1965. o., a továbbiakban: Akzo-ítélet] 21. pontja).
- 54 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EK 233. cikk szerint az az intézmény, amelynek aktusait a Bíróság semmisnek nyilvánította, köteles megtenni a Bíróság ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket. Ezek az intézkedések nem a jogi aktusnak a közösségi jogrendből való kivonására irányulnak, mivel ez már a bíró általi megsemmisítéssel bekövetkezik. Hanem mindenekelőtt a kérdéses jogi aktus által kiváltott, a kifogásolt jogellenességből adódó hatások megszüntetésére irányulnak. A már végrehajtásra került jogi aktus megsemmisítésének mindig lehetnek jogkövetkezményei. A jogi aktus által a hatályossága idején kiváltott joghatások ugyanis az aktus megsemmisítése miatt nem feltétlenül szűnnek meg. A jogi aktus megsemmisítésével ugyanakkor elkerülhető, hogy a hozzá kapcsolódó jogellenesség a jövőben megismétlődjék. Ezért a megsemmisítési ítélet jelenti azt a kiindulási alapot, amelynek segítségével az érintett intézmény rávehető a felperes helyzetének megfelelő újbóli eljárásra, illetve elkerülhető, hogy ugyanolyan jogi aktust fogadjon el (a Bíróság 92/78. sz., Simmenthal kontra Bizottság ügyben

1979. március 6-án hozott ítéletének [EBHT 1979., 777. o.] 32. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-102/96. sz., Gencor kontra Bizottság ügyben 1999. március 25-én hozott ítéletének [EBHT 1999., II-753. o.] 41. pontja).

- 55 A jelen ügyben az a körülmény, hogy a kifogásközléseket a közlés alapját képező határozatok jogszerűségét vitató keresetek benyújtását követően közzétették az FPÖ-vel, nem teszi okafigyottá az említett kereseteket. Az eljárás tárgyát képező határozatok esetleges megsemmisítése ugyanis önmagában alkalmas arra, hogy jogkövetkezményeket váltson ki, különösen azáltal, hogy megakadályozza, hogy a Bizottság ismételten ilyen magatartást tanúsítson, valamint azáltal, hogy jogellenessé teszi a szabálytalanul közzétett iratoknak az FPÖ általi felhasználását (az Akzo-ítélet 21. pontja).
- 56 Következésképpen el kell utasítani a jogvitának a kifogásközléseknek az FPÖ-vel való tényleges közzéte miatti okafigyottá válására alapított, a Bizottság által felhozott érveket.

A megtámadott jogi aktusok joghatásainak hiányára alapított jogalapról

A felek érvei

- 57 A Bizottság megjegyzi, hogy a T-213/01. sz. ügyben az eljárás tárgyát képező határozatban mindössze egyetlen, döntést tartalmazó aktus található, nevezetesen a meghallgatási tisztviselőnek az FPÖ-vel közzétendő kifogásközlésekben szereplő információk bizalmas jellegét illető állásfoglalása. Az egyetlen olyan elem ugyanis, amelynek a felperesre nézve „következményei lehetnek”, az egyes bizalmas iratoknak a kérelmezővel vagy harmadik személlyel való közzéte, ami ez az Akzo-ítéletből kiderül. A T-214/01. sz. ügyben az eljárás tárgyát képező határozat nem érintette ezt a kérdést, amelyet már korábban szabályoztak. A felperes ugyanis 2001. április 18-i levelében elismerte, hogy a kifogásközlések [közzétendő] változata nem tartalmaz

bizalmas információkat. A Bizottság szerint az eljárás tárgyát képező határozat tárgyát ebben a második ügyben kizárólag a 2001. június 25-i felperesi kérelemnek a meghallgatási tisztviselő általi elutasítása képezi, amely kérelemben a felperes azt kérte, vizsgálják meg újból, hogy az FPÖ-nek joga van-e hozzáférni a kifogásközlések nem bizalmas szövegváltozatához. Ez a határozat a Bizottság szerint semmilyen kötelező joghatással nem jár a felperesre nézve.

- 58 A Bizottság fenntartja, hogy az FPÖ kérelmezői minőségének elismerése nem vált ki joghatásokat a felperesekkel szemben, mivel ha a Bizottság hozott is ezzel kapcsolatos határozatot, az mindössze eljárásvezető intézkedést jelent, amely nem támadható meg a Szerződés megsértését megállapító végső határozat ellen benyújtott keresettől különálló keresettel (az Elsőfokú Bíróság T-10/92–T-12/92. és T-15/92. sz., Cimenteries CBR és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1992. december 18-án hozott ítéletének [EBHT 1992., II-2667. o., a továbbiakban: Cimenteries-ítélet] 28. pontja).
- 59 A Bizottság azt is megjegyzi, hogy az FPÖ-nek az a joga, hogy közöljék vele a kifogásközlések nem bizalmas szövegváltozatát, automatikusan következik a 2842/98 rendelet 7. cikkéből. A felperesek tehát nem egy őket közvetlenül érintő határozatot támadnak meg, hanem az említett rendelet 7. cikkét.
- 60 A felperesek állítják, hogy a keresetek elfogadhatók, mivel kényszerítő joghatásokat kiváltó, és ennél fogva megtámadható jogi aktusnak minősülő határozatok ellen irányulnak.
- 61 A T-213/01. sz. ügyben a kifogásközlés FPÖ-vel való közlése a felperesnek az üzleti titkok és más bizalmas információk bizalmas kezeléséhez való jogát érintené; az üzleti titkok és más bizalmas információk nyilvánosságra hozatala visszafordíthatatlan módon befolyásolná a felperes jogi helyzetét, ezért önálló keresettel megtámadható (lásd az Akzo-ítéletet, illetve az Elsőfokú Bíróság elnöke által a T-353/94. R. sz., Postbank kontra Bizottság ügyben 1994. december 1-jén hozott végzés [EBHT 1994., II-1141. o.] 25. pontját).

62 A T-214/01. sz. ügyben az eljárás tárgyát képező határozat a meghallgatási tisztviselőnek a kifogásközlés FPÖ-vel való közlésével kapcsolatos álláspontját rögzíti. E határozatot a 2001/462 határozat alapján hozták, amely kimondta, hogy a meghallgatási tisztviselőnek a kifogások harmadik személlyel történő közlésével kapcsolatos határozatai megtámadhatók. Az érintett vállalkozás számára viszszafordíthatatlan sérelmet jelentene a kifogás nem bizalmas szövegváltozatának közlése is. Ráadásul a kifogásközlésnek az FPÖ-vel közlendő 1999. szeptember 10-i változata mindenképpen számos, a titoktartási garancia hatálya alá tartozó bizalmas információt tartalmaz, mint például az eljárás által érintett személyek és bankok neve. Az Elsőfokú Bíróság elnökének az ideiglenes intézkedés iránti eljárás keretében meghozott 2001. december 20-i végzése szerint a megtámadott intézkedés megváltoztathatta a felperes jogi helyzetét.

63 A felperesek fenntartják, hogy az FPÖ kérelmezői minőségének a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján történő elismerése, valamint az FPÖ azon joga, hogy közöljék vele a kifogást, bírósági felülvizsgálat hatálya alá tartozik. A felperesek szerint a Bíróság az Akzo-ítéletben kimondta, hogy a kifogások közlését ilyen felülvizsgálatnak kell alávetni, nemcsak a védelemben részesítendő információk terjedelmét illetően, hanem elvi szempontból is. Továbbá az ártatlanság vélelméhez és a személyes információk védelméhez fűződő, az Európai Unió alapjogi chartája (a továbbiakban: charta) 8. és 48. cikkében lefektetett jogoknak a kifogás közlése által esetlegesen okozott súlyos sérelmére tekintettel a harmadik személyek kérelmezői minőségének elismerése nem tartozhat a Bizottság mérlegelési jogkörébe, hanem a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében és a 2842/98 rendelet 7. cikkében foglalt feltételek vonatkoznak rá, amit az Elsőfokú Bíróság felülvizsgálhat.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

64 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 230. cikk értelmében a megsemmisítési kereset alapjául szolgáló intézkedések azok lehetnek, amelyek a felperes jogi helyzetének jelentős megváltoztatásával a felperes érdekeit

érintő kötelező joghatást váltanak ki (a Bíróság 60/81. sz., IBM kontra Bizottság ügyben 1981. november 11-én hozott ítéletének [EBHT 1981., 2639. o.] 9. pontja és a Cimenteries-ítélet 28. pontja).

- 65 A közbenső intézkedések, amelyek célja a végső határozat előkészítése, főszabály szerint nem jelentenek megtámadható intézkedést. Az ítélkezési gyakorlatból azonban az következik, hogy az olyan előkészítő eljárás során meghozott intézkedések, amelyek önmagukban is végpontját jelentik egy, a Bizottságot érdemi döntésre feljogosító eljárástól különböző eljárásnak, és a felperes jogi helyzetének jelentős megváltoztatásával a felperes érdekeit érintő kötelező joghatást váltanak ki, szintén megtámadható intézkedésnek minősülnek (az IBM kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 10. és 11. pontja).
- 66 Az ítélkezési gyakorlatból világosan és egyértelműen következik, hogy a Bizottság azon határozata, amelyben a Szerződés megsértése miatt indult eljárás alá vont vállalkozást tájékoztatja arról, hogy a vállalkozás által közölt információk nem tekinthetők a közösségi jog által garantált titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó információknak, és ennél fogva közölhetők a panaszos harmadik személlyel, a vállalkozás jogi helyzetének jelentős megváltoztatásával joghatásokat vált ki a vállalkozás tekintetében azáltal, hogy megtagadta tőle, hogy egy, a közösségi jog által előírt védelemben részesüljön; az ilyen határozat végleges jellegű, és független a versenyjogi szabályok megsértését megállapító végső határozattól. A vállalkozás számára nyitva álló azon lehetőség, hogy keresetet indítson a versenyjogi szabályok megsértését megállapító végső határozat ellen, nem olyan jellegű, amely e tárgyban megfelelő jogvédelmet jelentene számára. Egyrészt lehetséges, hogy az igazgatási eljárás nem jut el a jogsértést megállapító határozatig. Másrészt az e határozat ellen indítható kereset, ha egyáltalán sor kerül ilyenre, semmiképpen nem megfelelő eszköz arra, hogy a vállalkozás kiküszöbölje azokat a visszafordíthatatlan hatásokat, amelyeket a vállalkozás bizonyos iratainak szabálysértő közlése vonna maga után. (az Akzo-ítélet 28–20. pontja). Ezért az ilyen határozat ellen benyújtható megsemmisítési kereset.

- 67 A jelen kereset a meghallgatási tisztviselő által hozott, a 81. cikk alkalmazására irányuló, a banki díjtételek megállapításával kapcsolatos eljárásra (COMP/36.571 – Österreichische Banken) vonatkozó kifogásokról szóló kifogásközlések nem bizalmas változatainak az FPÖ-vel való közléséről szóló, 2001. július 25-i és 2001. augusztus 9-i határozatok megsemmisítését célozza; a közlésre a felperesek álláspontja ellenére került sor, akikre a kifogásközlések vonatkoztak, és akik ellenezték a kifogásközlések FPÖ-vel történő közlését.
- 68 Az alkalmazandó jogszabályok biztosítják a jogot azon harmadik személyek számára, akiknek jogos érdeke fűződik az ügyhöz, hogy hozzájussanak a kifogásközlés nem bizalmas szövegváltozatához azért, hogy írásban ismertethessék észrevételeiket. A 17. rendelet 3. cikkének (1) és (2) bekezdése továbbá úgy rendelkezik, hogy azok a természetes vagy jogi személyek, akiknek jogos érdeke fűződik az ügyhöz, jogosultak kérelmet benyújtani annak érdekében, hogy a Bizottság megállapítsa az EK 81. és EK 82. cikk megsértését. A 2842/98 rendelet 7. cikke szintén kimondja, hogy amennyiben a Bizottság olyan üggyel kapcsolatban tesz kifogásokat, amely tekintetében kérelmet vagy panaszt nyújtottak be, a Bizottság a kérelmező vagy panaszos rendelkezésére bocsátja a kifogás nem bizalmas szövegváltozatának egy példányát annak érdekében, hogy a kérelmező vagy panaszos írásban ismertethesse észrevételeit.
- 69 Amint az a 2001/462 határozat 9. cikkének második bekezdéséből következik, hogy indokolt határozatban kell megállapítani, ha az EK 81. és az EK 82. cikk megsértése miatt indult eljárás alá vont vállalkozás tiltakozik az üzleti titoknak minősíthető információ harmadik személlyel történő közlése ellen, és a Bizottság álláspontja szerint a kérdéses információ nem tekintendő védettnek, és így nyilvánosságra hozható; az indokolt határozatot pedig közölni kell az érintett vállalkozással.
- 70 A jelen esetben az eljárás tárgyát képező határozat a T-213/01. sz. ügyben befejezi az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés és a 2000. november 21-i kiegészítő kifogásközlés „jelenlegi módosított változatának” az FPÖ-vel történő közlésével kapcsolatos eljárást. E határozat elutasítja mind a felperesnek az e dokumentumoknak az FPÖ-vel történő közlése elleni tiltakozását, mind a felpereseknek a dokumentumokban található egyes információk bizalmas kezelése iránti kérelmét. A

T-214/01. sz. ügyben az eljárás tárgyát képező határozat végleges módon utasítja el a felperesnek a kifogásközlésnek az FPÖ-vel történő közlése elleni tiltakozását. Mindkét határozat a 2001/462 határozat 9. cikkének második bekezdésén alapul, amelynek értelmében indokolt határozatban kell megállapítani, ha az érintett vállalkozás tiltakozik az információ nyilvánosságra hozatala ellen, és a meghallgatási tisztviselő álláspontja szerint az információ nem tekintendő védettnek, és így nyilvánosságra hozható; az indokolt határozatot pedig közölni kell az érintett vállalkozással. A határozatnak tartalmaznia kell azt a határidőt, amelynek lejártakor az információt nyilvánosságra hozzák. Ez a határidő nem lehet rövidebb a határozat közzétételétől számított egy hétnél. A jelen esetben a meghallgatási tisztviselő annak egyhetes határidőn belüli közlésére kérte a felpereseket, hogy kívánnak-e keresetet benyújtani, vagy ideiglenes intézkedés iránti kérelmet előterjeszteni. Ezzel kapcsolatban jelezte, hogy e határidő letelte előtt nem közlik az FPÖ-vel az említett kifogásközléseket.

71 Az eljárás tárgyát képező határozatok az EK 81. cikk alkalmazására irányuló általános eljárástól különböző, különleges eljárás végpontját is jelentik, mivel véglegesen rögzítik a kifogásközléseknek az FPÖ-vel történő közlésével kapcsolatos bizottsági álláspontot. E határozatok szükségképpen magukban foglalják az FPÖ-nek a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett jogos érdekekkel rendelkező előzetes kérelmezői minőségének elismerését, ugyanis a kérelmezői minőség elismerése alapozza meg az FPÖ jogát arra, hogy a 2842/98 rendelet 7. cikkének megfelelően rendelkezésére bocsássák a kifogásközlést.

72 Következésképpen a felperesek keresetükben vitathatják mind a meghallgatási tisztviselőnek a kifogásközlések nem bizalmas szövegváltozatának az FPÖ-vel történő közléséről szóló határozatát, mind az e határozat nélkülözhetetlen elemét, azaz az FPÖ 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett jogos érdekének a Bizottság általi elismerését. Ennek hiányában a felperesek nem tudnák megakadályozni, hogy a Bizottság által ellenük emelt kifogások olyan – kérelmet vagy panaszt benyújtó – harmadik személy tudomására jussanak, akinek nem fűződik a közösségi

jogszabályok által megkövetelt jogos érdeke az ügyhöz, vagy – abban az esetben, ha ez a közlés már megtörtént –, nem kérhetnék a kérdéses információ e harmadik személy általi felhasználásának jogellenessé nyilvánítását.

- 73 A fentiekből következik, hogy a T-214/01. sz. ügyben az eljárás tárgyát képező határozat joghatásainak hiányára, illetve a meghallgatási tisztviselőnek a T-213/01. sz. ügyben az eljárás tárgyát képező határozatban található, az FPÖ kérelmezői minőségének elismerésével és az FPÖ-nek a kifogásközléshez való hozzáféréshez fűződő jogával kapcsolatos állásfoglalásának a joghatásainak a hiányára alapított elfogadhatatlansági jogalapot el kell utasítani.

A kereset elkészítésére alapított jogalapról

A felek érvei

- 74 A Bizottság fenntartja, hogy az eljárás tárgyát képező határozatok mindössze megerősítik az FPÖ kérelmezői minőségének elismerését és azon jogát, hogy a kifogásközlést rendelkezésére bocsássák. A keresetek ezért e tekintetben elkésettek.
- 75 Az FPÖ-nek a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett kérelmezői minőségének elismerésével kapcsolatban a Bizottság előadja, hogy 1999-ben végső határozatot hozott e vonatkozásban, amelyről 1999. november 5-én levélben értesítette a felpereseket. 2001. március 27-i levelében a meghallgatási tisztviselő csupán megerősítette, hogy az FPÖ kérelmezői joga elismerést nyert, és megismételte az e tárgyban kifejtett indokait. Mindenesetre, még ha a 2001. március 27-i levél tartalmazott is ezzel kapcsolatos határozatot, azt a felperes már nem támadta meg. Végezetül a Bizottság előadja, hogy a felperesek keresetlevelükben maguk is elismerték, hogy az eljárás tárgyát képező határozat mindössze „megerősítette” az FPÖ részére egy korábbi határozatban biztosított eljárási pozíciót.

- 76 Az FPÖ-nek a kifogásközlésekhez való hozzáféréshez fűződő jogával kapcsolatban a Bizottság előadja, hogy 1999. október elején szóban, majd 1999. november 5-i leveleiben írásban már figyelmeztette a felpereseket arra, hogy a 2842/98 rendelet 7. cikke szerint kíván eljárni. Következésképpen ha a Bizottság hozott is „határozatot” az FPÖ-nek a kifogásközlésekhez való hozzáférési jogával kapcsolatban, és még ha ez megtámadható intézkedés volna is, az eljárás tárgyát képező határozat mindössze megerősíti ezt a határozatot, ezért nem lehet keresetet benyújtani ellene.
- 77 A felperesek fenntartják, hogy a keresetek nem elkésették. Kizárólag az eljárás tárgyát képező határozatok tartalmazzák a Bizottságnak az FPÖ panaszosi minőségével és a kifogásközlések közlésével kapcsolatos végleges álláspontját, a meghallgatási tisztviselő és a Bizottság szolgálatainak összes korábbi levele egyszerű előkészítő intézkedést jelent. Ezért ezek a határozatok, amelyek befejezik a kifogásközlések FPÖ-vel történő közlésével kapcsolatos eljárást, nem tisztán megerősítő jellegű jogi aktusok.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 78 Az Elsőfokú Bíróság e tekintetben úgy határozott, hogy a jelen keresetek keretében, amelyet a kifogásközléseknek az FPÖ-vel történő közlésével kapcsolatos különleges eljárást lezáró végleges határozatok ellen nyújtottak be, a felperesek vitathatják az e határozatok alapjául szolgáló tény, vagyis azt, hogy a Bizottság elismerte az FPÖ jogos érdekét és a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett kérelmezői mivoltát, ami megalapozza az FPÖ azon jogát, hogy a 2842/98 rendelet 7. cikkének megfelelően hozzájusson a kifogásközlések nem bizalmas szövegváltozatához.
- 79 A Bizottság ezért eredményesen nem hivatkozhat arra, hogy a felpereseknek a kifogásközlések közlésével kapcsolatos ezen eljárások keretében hozott közbenső intézkedések ellen kellett volna keresetet indítaniuk, hogy azután levezethesse, hogy

az említett eljárásokat befejező határozatokkal szemben benyújtott jelen keresetek már nem irányulhatnak azok ellen a közbenső intézkedések ellen, amelyeket követően e határozatokat meghozták.

- 80 A fentiek alapján a kereset elkészítésére alapított elfogadhatatlansági jogalapot el kell utasítani.

Az ügy érdeméről

- 81 A felperesek keresetük alátámasztására hét jogalapra hivatkoznak. Az első és második jogalapot a 17. rendelet 3. cikke (2) bekezdésének és a 2842/98 rendelet 6. cikkének megsértésére, illetve az indokolási kötelezettség megsértésére alapítják. A harmadik jogalapot a pergazdaságosság elvének megsértésére alapítják. A negyedik jogalapot a védelemhez való jog megsértésére alapítják, a kifogások FPÖ-vel történő késedelmes közlése miatt. Az ötödik jogalapot az FPÖ beavatkozási jogának elenyészésére alapítják. A hatodik jogalap a 17. rendelet 20. cikkének az EK 287. cikkel együtt olvasott (2) bekezdésének a megsértésén alapul, mivel álláspontjuk szerint a kifogásoknak az FPÖ-vel való közlése sértette az üzleti titkaik bizalmas kezeléséhez fűződő jogukat. Végül a hetedik jogalap a jogos bizalom elvének megsértésén alapul.

Az első és második jogalapról: a 17. rendelet 3. cikke (2) bekezdésének és a 2842/98 rendelet 6. cikkének megsértése, valamint az indokolási kötelezettség megsértése

- 82 A felperesek arra hivatkoznak, hogy a meghallgatási tisztviselő által hozott, a kifogásközléseknek az FPÖ-vel történő közlésére vonatkozó határozat jogellenes, mivel az FPÖ nem tekinthető a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése és a 2842/98 rendelet 6. cikke szerinti kérelmezőnek.

- 83 Álláspontjuk alátámasztására a felperesek elsőként arra hivatkoznak, hogy az FPÖ által benyújtott kérelem és az eljárás megindítása között nincs ok-okozati összefüggés, másodsorban arra, hogy az FPÖ nem igazolta az említett rendelkezések értelmében vett jogos érdekét, harmadsorban pedig arra, hogy a Bizottság nem vizsgálta, és nem is indokolta, hogy az FPÖ részéről fennállna ilyen érdek.

A jogalap első részéről: az FPÖ által benyújtott kérelem és az eljárás megindítása közötti ok-okozati összefüggés hiánya

– A felek érvei

- 84 A felperesek arra hivatkoznak, hogy az FPÖ nem minősül a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése és a 2842/98 rendelet 6. cikke szerinti kérelmezőnek azért, mert a Szerződés megsértése miatt indult eljárás nem az ő kérelmén alapul. A 17. rendelet 3. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy [a Bizottság] „kérelemre vagy saját hatáskörében eljárva” indít eljárást. Abban az esetben, ha az eljárás hivatalból indult, a Bizottság „kérelemre” már nem fog eljárni. A jelen ügyben az FPÖ csak két hónappal az után terjesztette elő a kérelmét, hogy a Bizottság saját hatáskörében eljárva eljárást indított. Következésképpen az FPÖ nem ismerhető el a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti kérelmezőként, legfeljebb megfelelő érdeket valószínűsítő harmadik személynek minősíthető, a 17. rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és a 2842/98 rendelet 9. cikkének (1) bekezdése értelmében.
- 85 A felperesek egyébként azt állítják, hogy a Bizottság tévesen ítélte meg a formális panasz és a jogsértés valamely elemének informális közlése közötti különbséget. Eljárási jogokat kiárólag a formális panasz keletkeztet.

86 A Bizottság vitatja a felperesek érveit, azokat hibásnak és megalapozatlannak minősíti. Álláspontja szerint nincs jelentősége annak, hogy az eljárás hivatalból indult, vagy a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alapján benyújtott panasz következtében. A Szerződés megsértése miatti hivatalos vizsgálati eljárás csak a kifogásközlést követően, és csak a kérelem benyújtásához fűződő jog elismerése után indul meg. A jelen ügyben a Bizottság a Szerződés megsértése miatti eljárást 1999. szeptember 10-én indította meg, amikor kibocsátotta az első kifogásközlést, azaz két évvel az FPÖ kérelmét követően. Mindenesetre kérelme benyújtásának időpontjában az FPÖ-nek semmiféle eljárásról nem volt tudomása, mivel a Bizottság az 1998 júniusában végzett vizsgálatok hatékonyságának biztosítása érdekében titokban tartotta az előkészítő munkálatokat.

87 Végezetül: nem megalapozott a formális panasz és a felperesek által tett informális feljelentés közötti különbségtétel. Az a panaszos, akinek jogos érdeke fűződik az ügghöz, az eljárás megindítását megelőzően is rendelkezik bizonyos jogokkal – például megsemmisítés iránti keresetet indíthat a 17. rendelet 6. cikke alapján –, sőt akkor is, ha ez az eljárás meg sem indul.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

88 A 17. rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerint amennyiben a Bizottság „kérelemre vagy saját hatáskörében eljárva”, a Szerződés 85. vagy 86. cikkének [EK 81., illetve EK 82. cikk] a megsértését észleli, határozatban kötelezheti az érintett vállalkozást vagy vállalkozások társulását annak megszüntetésére.

89 A 17. rendelet 3. cikkének (1) és (2) bekezdéséből valamint a 2842/98 rendelet 6. és 7. cikkéből az következik, hogy „kérelmező” az a természetes vagy jogi személy, akinek jogos érdeke fűződik az ügghöz, és az EK 81. cikk vagy az EK 82. cikk rendelkezései megsértésének a megállapítása iránti kérelmet nyújt be a Bizottsághoz. A 2842/98 rendelet fent hivatkozott rendelkezései egyébként az ilyen kérelmezőt

„panaszosnak” minősítik a vasúti, közúti és belvízi szállítási ágazatokra vonatkozó versenyszabályok alkalmazásáról szóló, 1968. július 19-i 1017/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 175., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 6. o.), a Szerződés 85. és 86. cikkének a tengeri szállításra történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1986. december 22-i 4056/86/EGK tanácsi rendelet (HL L 378., 4. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 241. o.), valamint a légiközlekedési ágazat vállalkozásaira vonatkozó versenyszabályok alkalmazásával kapcsolatos eljárás megállapításáról szóló, 1987. december 14-i 3975/87/EGK tanácsi rendelet (HL L 374., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 262. o.) alkalmazásában. Az említett rendelkezések értelmében a tagállamok, anélkül hogy bármilyen érdekre hivatkozniuk kellene, szintén jogosultak ilyen, a fent hivatkozott versenyjogi szabályok megsértésének megállapítása iránti „kérelem” vagy „panasz” benyújtására.

90 A felperesek fenntartják lényegében, hogy abban az esetben, ha a Szerződés megsértése miatti eljárás hivatalból indult, harmadik személy kérelmezőként már nem szerepelhet. Ez az álláspont azonban nem elfogadható.

91 A 17. és 2842/98 rendelet ugyanis nem követeli meg a kérelmezői minőség elismeréshez, hogy az adott kérelem vagy panasz a Bizottság által indított, a Szerződés megsértése miatti eljárás – különösen pedig nem az azt megelőző vizsgálati szakasz – megindításának okaként szolgáljon. Azok a természetes vagy jogi személyek, akiknek jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy a Bizottság megállapítsa a versenyszabályok megsértését, akkor is benyújthatnak erre irányuló kérelmet vagy panaszt, ha a Szerződés megsértése miatt indult eljárás megelőző vizsgálati szakasza hivatalból vagy más személy kérelmére már megindult. Ellenkező esetben ugyanis az ilyen jogos érdekekkel bíró személyek az eljárás folyamán akadályoztatva lennének a kérelmezőként vagy panaszosként történő elismerésből eredő eljárási jogaik gyakorlásában.

92 A felperesek nézete azt eredményezné, hogy a 17. és a 2842/98 rendeletben nem szereplő, további feltételt kellene támasztani a harmadik személyekkel szemben. Álláspontjuk szerint a kérelmezőként vagy panaszosként történő elismerés nemcsak a kérelem benyújtásának, a panasz előterjesztésének és az ügyhöz fűződő jogos érdek igazolásának függvénye, hanem annak a körülménynek is, hogy a Bizottság nem

indította meg a vizsgálatot a bejelentett jogsértés ügyében. Megjegyzendő továbbá, hogy a vizsgálat megindítását a megteendő lépések eredményességének érdekében általában titokban tartják, így a jogos érdekekkel bíró harmadik személy általában nem szerezhet tudomást arról, hogy a kérdéses megállapodás vagy gyakorlat tárgyában a Bizottság megindította-e már a vizsgálatot.

- 93 Ugyancsak figyelembe kell venni, hogy a jelen ügyben az FPÖ kérelmének benyújtása közvetlenül a vizsgálati eljárás hivatalból történő megindítását követően történt. Az FPÖ ugyanis az alapkérelmét 1997. június 24-én nyújtotta be, vagyis hét héttel a vizsgálati eljárás 1997. május 6-i megindítását követően. Az iratok nem utalnak arra, hogy a Bizottság nyilvánosságra hozta volna e vizsgálat megindítását.
- 94 A fentiekre tekintettel megállapítandó, hogy az a körülmény, hogy a felperesek által állítólagosan elkövetett jogsértéssel kapcsolatos vizsgálat megindítására már sor került, mielőtt ez utóbbi benyújtotta kérelmét, nem akadályozza az FPÖ 17. rendelet 3. cikke és 2842/98 rendelet 6. cikke értelmében vett kérelmezőként történő elismerésének.
- 95 Végül : ami a formális panasz és a felperesek által hivatkozott, „a jogsértés összetevőinek informális közlése” közötti különbséget illeti, a jelen ügy szempontjából e különbség nem releváns. Az iratokból kiderül ugyanis, hogy az FPÖ a jelen esetben nem a Bizottság tájékoztatására szorítkozott, hanem kérelmezte az EK 81. és az EK 82. cikk megsértésének megállapítására irányuló vizsgálati eljárás megindítását annak érdekében, hogy a Bizottság kötelezze az érintett pénzügyeseket a jogsértés megszüntetésére, és bírságot szabjon ki velük szemben.
- 96 Következésképpen a jogalap első részét el kell utasítani.

A jogalap második részéről: az FPÖ – 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett – jogos érdekének a hiányáról

– A felek érvei

- 97 A felperesek álláspontja szerint az FPÖ nem ismerhető el kérelmezőként, mivel e politikai párt által hivatkozott gazdasági érdek nem tekinthető a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett jogos érdeknek.
- 98 A felperesek elsősorban azt állítják, az, hogy az FPÖ banki ügyfél, nem más, mint ürügy, és hogy az FPÖ-t tisztán politikai érdek vezérli. Az FPÖ kizárólag azért akar hozzáférni a kifogásközlésekhez, hogy azokat politikai célra felhasználja. A kifogásközlések közzlése után történt események alátámasztják ezt a véleményt. Következésképpen az FPÖ érdeke semmi esetre sem „jogos” a 17. rendelet 3. cikke értelmében.
- 99 Másodsorban a felperesek szerint az a pusztá tény, hogy az FPÖ banki ügyfél, nem elegendő az FPÖ jogos érdekének elismeréséhez. A 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti jogos érdek azt feltételezi, hogy az állítólagos versenyellenes magatartás érintheti a kérelmező gazdasági érdekeit abban az értelemben, hogy a kérelmezőnek az adott piacon kell működni, hogy személyes sérelemre hivatkoz-hasson. Egészen mostanáig a Bizottság csak azon természetes és jogi személyek esetében ismerte el ilyen jogos érdek meglétét, akiket a versenyellenes magatartás „kereskedelmi tevékenységükben érint”. Sőt, a Bizottság hajlamos volt megszorítóan értelmezni a jogos érdek fogalmát, visszautasítva a jogos érdek elismerését olyan versenytársak esetében, akik nem működtek aktívan azon az adott piacon, amelyen az eljárás alá vont vállalkozás működött. A Bizottság által a jelen ügyben képviselt álláspont tehát alapvető fordulatot jelent a gyakorlatában. Eddig ugyanis sem a Bizottság, sem az Elsőfokú Bíróság nem ismerte el a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett jogos érdeket olyan végső kiskereskedelmi ügyfelek

esetében, mint a banki ügyfelek. Ilyen értelemben megtevesztő, hogy a Bizottság a görög kompválalkozások ügyére utal (lásd a lenti 103. pontot), mivel abban az ügyben nem engedélyezte a kifogásközlésnek a végső ügyfelek részére történő közlését.

100 Harmadsorban a felperesek előadják, hogy a jogos érdek fogalmának tágabb értelmezése közérdekű kereset indításához nyitna utat, ami káros következményekkel járna. Egyrészt a Bizottság kénytelen lenne nagyon nagy mennyiségű panaszt megvizsgálni és kezelni; másrészt az a körülmény, hogy minden fogyasztó jogosult lenne a kifogásokhoz hozzáférni, és a szóbeli meghallgatáson részt venni, azt eredményezné, hogy lehetetlen volna az eljárásokat megfelelő gondossággal lefolytatni. Ez visszaélésekhez is vezethetne, különösen a nagy nyilvánosságot érintő eljárásokban, tekintve, hogy bárki hozzáférhetne a kifogásokhoz azon egyszerű oknál fogva, hogy végső ügyfélnek számít.

101 Másrészt ez az ilyen értelmezés ellentétes volna a 17. és 2842/98 rendelet logikájával. Azáltal, hogy megkülönböztet „kérelmezőket, akiknek jogos érdeke fűződik az ügghöz” (a 2842/98 rendelet 6. és 7. cikke), „megfelelő érdeket valószínűsítő harmadik személyeket” (a 17. rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és a 2842/98 rendelet 9. cikkének (1) bekezdése), illetve „harmadik feleket” (a 2842/98 rendelet 9. cikkének (3) bekezdése), a jogalkotó fokozatosságot alakított ki a harmadik személyek gazdasági érdekeit ért sérelem intenzitása alapján. E különbségtétel értelmetlen volna, ha minden végső ügyfelet úgy lehetne tekinteni, hogy a 17. rendelet 3. cikke értelmében vett jogos érdeke fűződik az ügghöz. A végső ügyfélnek lehetősége volna feljelenteni azokat a vállalkozásokat, amelyeket a versenyjoggal ellentétes kartell létrehozásával gyanúsít, és megmaradhatna az eljárásban történő részvételhez fűződő érdeke, ha meghallgatását kérve, illetve a Bizottságtól az eljárás menetéről szóló tájékoztatást kérve „megfelelő érdeket” igazol, anélkül azonban, hogy feljelentése a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti panasznak minősülne, és közölnék vele a kifogásközléseket. A fogyasztók versenyjogi védelme nem terjedhet odáig, hogy alapelveként elismeri jogos érdeküket, anélkül hogy kiegészítő szempontok szerepet játszanának.

- 102 A Bizottság vitatja a felperesek érveit, és alaptalannak minősíti őket. Álláspontja szerint az FPÖ-t, mint banki szolgáltatások igénybe vevőjét, érinti a vélelmezett kartell, ezért jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy panaszt nyújtson be a 17. rendelet 3. cikke (2) bekezdésének megfelelően, anélkül hogy esetleges politikai érdeke szerepet játszana e jogállás elismerésében. Feltételezve, hogy az FPÖ rendelkezik a 17. rendelet 3. cikke szerinti jogos érdekekkel, a Bizottság már nem köteles vizsgálni, hogy egyéb indokok fennállnak-e.
- 103 Az FPÖ gazdasági érdekével kapcsolatban a Bizottság megjegyzi, hogy minden jogi alapot nélkülöz a felperesek által hivatkozott kiegészítő feltétel, miszerint „az érintett tevékenységi területen kell működni”. A versenyjog célja a fogyasztó védelme, akinek jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy panaszt nyújtson be, ha valamilyen piaci magatartás érinti őt. A Bizottság gyakorlata egyébként megerősíti ezt az elvet (lásd például az EK 85. cikk alkalmazására vonatkozó eljárással [IV/34.466 – görög kompvállalkozások] kapcsolatban hozott, 1998. december 9-i 1999/271/EK bizottsági határozatot [HL 1999. L 109., 24. o.]). Ez azonban nem jelenti azt, hogy a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti jogos érdeket beolvasztaná egy „bármely személy által kihasználható általános érdekbe”. Főszabály szerint nem minden végső ügyfél rendelkezik a kérelem benyújtásához fűződő érdekekkel, csak a kartell által közvetlenül érintett végső ügyfelek. A jelen ügyben a Bizottság azt fejezte ki, hogy az FPÖ nem olyan módon érintett az eljárásban, mint „bármely személy”, hanem banki szolgáltatások ügyfeleként gazdasági érdekeit közvetlenül érinti az e szolgáltatások valamennyi elemét lefedő kartell.
- 104 A Bizottság szerint a számos panaszost eredményező igazgatási eljárások által okozott nehézség kérdése, illetve a „közérdekű panaszok” elfogadására vonatkozó érvek semmilyen összefüggésben nem állnak a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti kérelem benyújtásához fűződő jogos érdekekkel. Egyébként úgy véli, hogy a „megfelelő” érdeket valószínűsítő harmadik személyek jogaira vonatkozó felperesi érvek nem alkalmazhatók. A 2842/98 rendelet a kérelmező eljárási pozícióját védi, ami egyértelműen jobb, mint az eljárásban részt vevő többi harmadik felé.

105 A Bizottság végül előadja, hogy az FPÖ eljárási szerepe elismerésének kérdése mindenképpen lényegtelen a jelen ügyben, mivel adott esetben, ha azt szükségesnek vélné, olyan személyekkel is közölhetné a kifogásközlések nem bizalmas szövegváltozatát, akiket az eljárás nem érint. Következésképpen, még ha az Elsőfokú Bíróság úgy határozna is, hogy a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében az FPÖ-nek nem fűződött jogos érdeke a kérelem benyújtásához, a Bizottság mérlegelési jogkörébe tartozna, hogy közli-e az FPÖ-vel a kifogásközlések nem bizalmas szövegváltozatát (a Postbank kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott végzés 8. pontja).

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

106 A jelen ügy szempontjából a 17. és 2842/98 rendelet szabályozza az azon vállalkozásoktól eltérő természetes vagy jogi személyeknek a Szerződés megsértése miatt indult eljárásban való részvételét, mint amelyekkel szemben a Bizottság kifogással élt. Ezek a rendeletek e vonatkozásban megkülönböztetnek egyrészt olyan „kérelmezőt vagy panaszt, akinek jogos érdeke fűződik az ügyhöz”, aki számára a Bizottság rendelkezésre bocsátja a kifogás nem bizalmas szövegváltozatának egy példányát, ha olyan üggyel kapcsolatban tesz kifogásokat, amely tekintetében az adott kérelmet vagy panaszt benyújtották (a 17. rendelet 3. cikkének (1) és (2) bekezdése, illetve a 2842/98 rendelet 6–8. cikke); másrészt „megfelelő érdeket valószínűsítő harmadik személyt”, akit, ha kérelmezi a meghallgatást, a Bizottság írásban tájékoztat az eljárás jellegéről és tárgyáról, és aki írásban ismertetheti észrevételeit (a 17. rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és a 2842/98 rendelet 9. cikkének (1) és (2) bekezdése); harmadrészt „harmadik feleket”, akik számára a Bizottság lehetőséget biztosíthat, hogy álláspontjukat szóban kifejtsék (a 2842/98 rendelet 9. cikkének (3) bekezdése). A jogalkotó így módon a harmadik felek gazdasági érdekeiket ért sérelem intenzitása alapján fokozatosságot alakított ki a Szerződés megsértése miatt indult eljárásban történő részvételük esetére.

- 107 A fentiek alapján megállapítandó, hogy minden „kérelmezőnek vagy panaszosnak, akiknek jogos érdeke fűződik az ügghöz”, joga van hozzáférni a kifogásközlés nem bizalmas szövegváltozatához. A megfelelő érdeket valószínűsítő harmadik személyek esetében a 2842/98 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének megfelelően nem kizárt, hogy ha a körülmények indokolják, a Bizottság anélkül, hogy arra köteles volna, rendelkezésükre bocsátja a kifogásközlés nem bizalmas szövegváltozatát annak érdekében, hogy megfelelő módon közölhessék vele az adott eljárás tárgyát képező állítólagos jogsértéssel kapcsolatos észrevételeiket.
- 108 Az előző pontban bemutatott két feltételezett eseten kívül a 17. rendelet és a 2842/98 rendelet nem írja elő, hogy a Bizottságnak más természetes vagy jogi személyekkel is közölnie kell a kifogásközlést, mint amely vállalkozásokkal szemben kifogást emelt.
- 109 A jelen ügyben a Bizottság a több vállalkozással, köztük a felperesekkel szemben a Szerződés megsértése miatt indult eljárásban kérelmezői jogállást biztosított az FPÖ részére. Felmerül ezért a kérdés, hogy az FPÖ jogos érdekekkel bírt-e a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében.
- 110 1998. június 2-i levelében az FPÖ előadta, hogy a feljelentett kartell gazdasági kárt okozott neki mint osztrák banki szolgáltatások végső ügyfelének. Az, hogy 1997. június 24-i első kérelmében az FPÖ általános érdekre, a jogrend védelmére hivatkozott, nem fosztotta meg őt attól a lehetőségtől, hogy később a 17. rendelet szerinti jogos érdekének alátámasztása végett hivatkozzék a szóban forgó megállapodások következtében állítólagosan elszenvedett gazdasági természetű károsodásra, valamint arra, hogy ő banki ügyfél azon bankoknál, amelyekkel szemben eljárást indítottak.

- 111 A felperesek azonban úgy vélik, az a körülmény, hogy valaki banki szolgáltatások végső ügyfele, önmagában nem elegendő a jogos érdek igazolására, amely csak annak a kérelmezőnek az esetében áll fenn, aki az érintett piacon működik, és akit az állítólagos versenyellenes magatartások kereskedelmi tevékenységében érintenek.
- 112 Megjegyzendő mindenesetre, hogy az Elsőfokú Bíróság korábban már kimondta, vállalkozások társulása is hivatkozhat a 17. rendelet 3. cikke szerinti kérelem benyújtásához fűződő jogos érdekére, még akkor is, ha a feljelentett magatartás nem érinti őt közvetlenül, mint az adott piacon működő vállalkozást, ennek azonban többek között az a feltétele, hogy az említett magatartásról feltételezhető legyen, hogy sértheti a társulás tagjainak az érdekeit (az Elsőfokú Bíróság T-114/92. sz., BEMIM kontra Bizottság ügyben 1995. január 24-én hozott ítéletének [EBHT 1995., II-147. o.] 28. pontja).
- 113 Ami kifejezetten a terméket vagy szolgáltatást megvásárló végső ügyfelet illeti, a Bizottság úgy véli, általános gyakorlata azt mutatja, hogy a fogyasztónak jogos a panasz benyújtásához fűződő érdeke, ha érinti őt a piacon kifejtett versenyellenes magatartás. Mindazonáltal az Elsőfokú Bíróság kérdéseire válaszolva a Bizottság maga is elismerte, hogy eddig egyetlen fogyasztóval sem közölte a kifogás nem bizalmas szövegváltozatát azt követően, hogy jogos érdekéről határozat született. Így tehát az FPÖ volt az első olyan végső ügyfél, akinek esetében a Bizottság elismerte a 17. rendelet 3. cikke értelmében vett jogos érdeket és így azt a jogát, hogy hozzájusson a kifogásközléshez.
- 114 Az Elsőfokú Bíróság álláspontja szerint semmi nem szól az ellen, hogy a terméket vagy szolgáltatást megvásárló végső ügyfél megfelelhessen a 17. rendelet 3. cikke értelmében vett jogos érdek fogalmának. Az Elsőfokú Bíróság ugyanis úgy véli, hogy annak a végső ügyfélnek, aki igazolja, hogy a szóban forgó versenykorlátozás sérti vagy sértheti a gazdasági érdekeit, a 17. rendelet 3. cikke értelmében vett jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy kérelmet vagy panaszt nyújtson be annak érdekében, hogy a Bizottság megállapítsa az EK 81. és az EK 82. cikk megsértését.

- 115 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a belső piacon a versenytorzulást megakadályozni hivatott jogszabályok végső célja a fogyasztó jólétének növelése. E célkitűzés különösen az EK 81. cikkből következik. Ha e rendelkezés első bekezdésében foglalt tilalom alkalmazhatatlannak is nyilvánítható olyan kartellek esetében, amelyek hozzájárulnak az áruk termelésének vagy forgalmazásának a javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, az EK 81. cikk harmadik bekezdésében szabályzott ezen lehetőség feltétele az, hogy a fogyasztók méltányosan részesedhessenek a belőle származó előnyből. A versenyjog és a versenypolitika tagadhatatlanul kihat a terméket vagy szolgáltatást megvásárló végső ügyfél konkrét gazdasági érdekeire is. Ha ugyanis a verseny korlátozására vagy torzítására alkalmas megállapodás vagy magatartás következtében az őket ért gazdasági károsodásra hivatkozó ügyfelek esetében elismerést nyer az ahhoz fűződő jogos érdekük, hogy a Bizottság megállapítsa az EK 81. és EK 82. cikk megsértését, ez hozzájárul a versenyjog céljainak megvalósulásához.
- 116 A felperesek állításával ellentétben ez a nézet nem üresíti ki a jogos érdek fogalmát azáltal, hogy jelentéstartalmát túlzottan kitágítja, és az állítólagos „közérdekű kereset” lehetőségét sem teremti meg. Az ugyanis, hogy valamely fogyasztónak, aki igazolni tudja, hogy a feljelentett kartell sérti gazdasági érdekeit, a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett jogos érdeke fűződhet az ügyhöz, nem jelenti azt, hogy valamennyi természetes vagy jogi személy rendelkezik ilyen érdekekkel.
- 117 Nem elfogadható a felperesek azon érve sem, amely szerint a végső ügyfelek kérelmezőként vagy panaszosként történő elismerése a panaszok megsokszorozódásához vagy az igazgatási eljárások bonyolultabbá válásához vezetne. Amint a Bizottság helyesen megjegyzi: e kifogásokra nem lehet eredményesen hivatkozni azon végső ügyfél jogos érdeke elismerésének korlátozása érdekében, aki igazolja, hogy az általa feljelentett versenyellenes gyakorlat következményeként őt gazdasági károsodás érte.

- 118 Végezetül, amint arra a Bizottság rámutat, ellentétben azzal, amit a felperesek állítanak, ha a kérelmező helytállóan igazolja jogos érdekét, a Bizottságnak már nem kell vizsgálnia, hogy e kérelmező esetében más indokok is fennállnak-e.
- 119 Következésképpen megállapítandó, hogy az FPÖ – annak érdekében, hogy igazolja az annak kérelmezéséhez fűződő jogos érdekét, hogy a Bizottság megállapítsa az EK 81. és EK 82. cikk megsértését – helytállóan hivatkozhat arra, hogy ő ausztriai banki szolgáltatásokat igénybe vevő ügyfél, és a versenyellenes magatartások következtében gazdasági érdeksérelemet szenvedett.
- 120 A jogalap második részét tehát, amely az FPÖ-nek a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett jogos érdekének állítólagos hiányán alapul, el kell utasítani.

A jogalap harmadik részéről, amelyet arra alapítanak, hogy a Bizottság elmulasztotta vizsgálni, illetve megindokolni az FPÖ jogos érdekének fennállását

– A felek érvei

- 121 A felperesek állítása szerint a Bizottság nem vizsgálta meg, illetve nem indokolta meg, hogy a jelen ügyben teljesülnek-e a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében és a 2842/98 rendelet 7. cikkében foglalt feltételek. A Bizottság tehát egyrészt semmivel sem bizonyította, hogy az FPÖ igazolta jogos érdekét, mert nem vizsgálta, hogy az FPÖ folytatott-e banki műveleteket az érintett bankokkal, milyen szolgáltatásokat vett igénybe, és miért haladta meg az ügyhöz fűződő érdeke a „megfelelő” érdeket vagy az „egyéb” érdeket. Pusztán az a körülmény, hogy állítása szerint bank-számlákkal rendelkezik, nem elegendő e fél kérelmezőként való elismeréséhez, annál

is inkább, mivel arról a Bizottságnak az 1998. február 26-i elutasító határozat meghozatalakor már tudomása volt. A Bizottság továbbá nem indokolta meg, miért tekinthető az FPÖ által tett feljelentés a 17. rendelet 3. cikke szerinti kérelemnek, és azokat az okokat sem ismertette, amelyek az FPÖ jogos érdekének elismerése mellett szólnak, tekintettel arra, hogy a Bizottság kezdetben az ellenkező véleményen volt, valamint, hogy az FPÖ – több mint két éven át passzivitást mutatva – lemondott az eljárásban történő részvételhez fűződő érdekének az érvényesítéséről.

- 122 A felperesek azt is megjegyzik, hogy a Cimenteries-ítélet alapját képező ügyben a Bizottság az érintett piacok alapján a kifogások két csoportját különböztette meg, és a kifogásokat különbözőképpen küldte meg azon piacok szerint, ahol az érintett vállalkozások működtek (a Cimenteries-ítélet 4–7. pontja). A felperesek szerint a Bizottságnak a jelen ügyben ugyanígy meg kellett volna jelölnie, és indokolnia kellett volna az FPÖ-nek az egyes érintett banki piacok vonatkozásában fennálló gazdasági érdekeit. Továbbá a meghallgatási tisztviselőnek a kifogásközlés megküldése előtt meg kellett volna vizsgálnia, hogy fennáll-e az FPÖ jogos érdeke, ahelyett, hogy a Versenypolitikai Főigazgatóság 1999. november 5-i levele alapján eldöntöttek tekintette a kérdést. A 2842/98 rendelet nem ad semmilyen támpontot a Versenypolitikai Főigazgatóság említett állásfoglalásának kötőerejével kapcsolatban, a meghallgatási tisztviselő jogköréről szóló, 94/810 és a 2001/462 határozat viszont nagymértékben felruházzák e tisztviselőt a meghallgatáshoz való joggal kapcsolatos kérdésekben való döntés jogával (lásd különösen a 2001/462 határozat 4. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdése b) pontját).

- 123 A Bizottság feleslegesnek tartja ezt a felperesi kritikát, mert szerinte az FPÖ jogos érdekének elismerése mindössze eljárásszervezési intézkedést jelent, amely nem vált ki joghatásokat a felperesek vonatkozásában. A bizonyítási teherrel kapcsolatos állítások ezért megalapozatlanok, mert ez a kérdés kizárólag a Bizottságot és a kérelmezőt, azaz az FPÖ-t érinti. Mindenesetre a jelen ügyben nincs szükség az FPÖ által ténylegesen igénybe vett banki szolgáltatások bemutatására, mivel a vélelmezett kartell az osztrák bankrendszer valamennyi elemét lefedi.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 124 Elsőként, ami az FPÖ jogos érdeke vizsgálatának kötelezettségére, és ennek megfelelően a Bizottságot terhelő bizonyítási teherre alapított felperesi érvet illeti, megjegyzendő, hogy a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint a harmadik személy kérelmezőknek és panaszosoknak jogos érdeke kell, hogy fűződjék az EK 81. cikk vagy az EK 82. cikk megsértésének megállapításához. A Bizottság tehát köteles annak vizsgálatára, hogy e harmadik személyek teljesítik-e az említett feltételt.
- 125 A jelen ügyben, a Bizottság és a felperesek között az igazgatási eljárás során történt levélváltásból következik, hogy a Bizottság elismerte az FPÖ jogos érdekét, az FPÖ ausztriai banki szolgáltatásokat igénybe vevő ügyféli helyzete miatt. Az azonban nem következik az iratokból, hogy a Bizottság kérte volna az FPÖ-től olyan dokumentumok benyújtását, amelyek bizonyítani tudják, hogy az FPÖ valóban ügyfele volt a szóban forgó eljárás alá vont osztrák bankoknak, és hogy a szóban forgó kartell következtében számláit valóban megterhelték az összehangolt banki díjakkal. Az Elsőfokú Bíróság kérdéseire válaszolva a Bizottság megerősítette ezt a tényt, elismerve, hogy nem végzett semmilyen vizsgálatot, és megfelelő bizonyítékokat sem követelt az FPÖ-nek a 17. rendelet 3. cikke értelmében vett jogos érdekére vonatkozóan. A Bizottság azonban azzal indokolta álláspontját, hogy egyértelmű volt, hogy az FPÖ az érintett bankok ügyfele, és – a szóban forgó kartell terjedelmére tekintettel – vitathatatlan volt, hogy a bankok közötti megállapodás „gazdasági szempontból elkerülhetetlenül sértette” az FPÖ-t, és „súlyos kárt okozott neki”.
- 126 Az FPÖ banki szolgáltatásokat igénybe vevő ügyféli helyzetével kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság úgy véli, teljesen logikus az az álláspont, hogy e politikai pártnak különböző bankszámlákra volt szüksége tevékenységei gyakorlásához, és rendszeres banki műveleteket hajtott végre Ausztriában. A felperesek az egész igazgatási eljárás folyamán soha nem vitatták, hogy a párt igénybe vett ilyen banki szolgáltatásokat.

127 Ami a feljelentett gyakorlat terjedelmét illeti, az 1999. szeptember 10-i kifogásközlésből kiderül, hogy az eljárás tárgyát képező kartellek az univerzális bankok által jellemzően magánszemélyek és vállalkozások számára nyújtott „összes szolgáltatást” (betét, hitel, pénzforgalmi műveletek, stb.) érintették (a kifogásközlés 10. pontja), és hogy a megkötött megállapodások „tartalmilag teljes körűek voltak, és nagymértékben intézményesítettek, továbbá szorosan összefonódtak, és összességükben a legkisebb falvakig lefedték a teljes osztrák területet” (a kifogásközlés 42. pontja). E kifogásközlés szerint igen sok bank vett részt a szóban forgó gyakorlatban (a kifogásközlés 383. pontja). A kifogásközlés címzettjei ezenkívül „méretüknél fogva az osztrák bankpiac fontos szereplői voltak” (a kifogásközlés 383. pontja). A főbb osztrák bankokról és banksoportokról van szó, amelyek piaci részesedése az osztrák piac 99%-át teszi ki (a kifogásközlés 10. pontja). Ráadásul, a kifogásközlés melléklete szerint, amely felsorolja a különböző találkozókön részt vett banki intézményeket, a kifogások nyolc címzettjénél sokkal több bankvállalkozás vett részt a kartellekben.

128 A 2000. november 21-i kifogásközlésnek, akárcsak az 1999. szeptember 10-i kifogásközlésnek, ugyanazok voltak a címzettjei, akiket a bankjegyek és érmék euróvezetben érvényes átváltási árfolyamának rögzítésére vonatkozó kartellel gyanúsítanak. A kartell terjedelmére vonatkozó fenti megállapítások tehát az e kifogásközlésben szereplő kartellra is vonatkoznak.

129 Ebből következik, hogy a szóban forgó igazgatási eljárásban szereplő kifogásolt gyakorlatok igen kiterjedtek voltak, lefedték az osztrák bankrendszer minden elemét és az osztrák felségterület teljes egészét. Ezért megállapítandó, hogy a kifogásközlésekben szereplő kifogásolt megállapodások szükségképpen a gazdasági károsodás veszélyét hordozták az FPÖ-re mint osztrák banki szolgáltatások ügyfelére nézve.

- 130 Ezen túlmenően az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy bár a felperes által a tárgyalás során számlavezető bankként megjelölt – Karintia tartomány kormányának tulajdonában levő – bank nem tartozott az eljárás tárgyát képező határozat nyolc címzettje közé, azért szerepel az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés mellékletében szereplő listán található bankvállalkozások között, amelyek rendszerint részt vettek a szóban forgó kartellal kapcsolatos tárgyalásokon.
- 131 Nem fogadható el az a felperesi érv, amely szerint a Bizottság minden egyes érintett banki piac vonatkozásában köteles lett volna kifejezetten megindokolni az FPÖ gazdasági érdekét. Amint az már megállapítást nyert, valamely végső ügyfél kérelmezőként vagy panaszosként való elismerése attól függ, hogy a szóban forgó gyakorlatok következtében fennállt-e a gazdasági károsodásának lehetősége, nem pedig attól, hogy szerepelt-e a bizottsági vizsgálat tárgyát képező termékpiacokon (lásd a fenti 112. és 114. pontot). Megjegyzendő továbbá, hogy a felperesek nem alapíthatják érvelésüket a Cimenteries-ítélet alapját képező ügyszöveg vezető igazgatási eljárásban alkalmazott bizottsági gyakorlatra. Ennek során a Bizottság a nemzetközi szintű kifogásolt magatartásokat megkülönböztette az egyes érintett nemzeti piacokon kifejtett magatartásoktól. A kifogásközlés ez utóbbi magatartásokra vonatkozó fejezeteit csak a kérdéses tagállamban alapított címzetteknek küldték meg (a Cimenteries-ítélet 6. pontja). Emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ügyben a kifogásközlés mindössze egyetlen földrajzi piacra, az osztrák felségterület piacára vonatkozik.
- 132 Elutasítandó végül az a felperesi álláspont is, amely szerint magának a meghallgatási tisztviselőnek kellett volna előzetesen megvizsgálnia, hogy az FPÖ-nek fűződik-e jogos érdeke a kifogásközléshez történő hozzáféréshez. A kifogásközlésnek a kérelmezővel vagy panaszossal történő közlése ugyanis a 2842/98 rendelet 7. cikkének megfelelően szükségszerűen a jogos érdekekkel bíró harmadik fél ezen minőségének elismerésén alapul. A 2001/462 határozat értelmében a meghallgatási tisztviselőnek kizárólag az a feladata, hogy gondoskodjék a meghallgatás szabályszerű lebonyolításáról, valamint hozzájáruljon a meghallgatás és az annak alapján hozott döntések tárgyilagosságához (5. cikk), döntsön a harmadik személyek meghallgatására vonatkozó kérelmeiről (6. és 7. cikk) és a dokumentumokhoz való

hozzáférés iránti kérelmekről (8. cikk), valamint gondoskodik a valamely vállalkozás vonatkozásában esetleg üzleti titoknak minősülő információ bizalmas kezeléséről (9. cikk).

- 133 Következésképpen – a jelen ügy körülményeire tekintettel – a Bizottság nem mulasztotta el az annak vizsgálatára irányuló kötelezettségét, hogy az FPÖ-nek a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében jogos érdeke fűződik-e az ügghöz.
- 134 Másodikként, ami az indokolási kötelezettség betartását illeti, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 253. cikk által megkövetelt indokolást az adott ügy természetéhez kell igazítani, valamint világosan és kétértelműségtől mentesen kell megfogalmazni a jogi aktust kiadó intézmény érvelését, hogy az az érdekeltek számára a meghozott intézkedés indokait megismerhetővé, a hatáskörrel rendelkező bíróság számára pedig a felülvizsgálati jogkört gyakorolhatóvá tegye. Nem követelmény az indokolással szemben, hogy a releváns tény- és jogkérdések minden részletére kitérjen, amennyiben nem csupán szövege, hanem egyben kontextusa, valamint a tárgyra vonatkozó jogszabályok összessége alapján eldönthető az, hogy az indokolás megfelel-e a fenti cikk követelményeinek (a Bíróság C-350/88. sz., Delacre és társai kontra Bizottság ügyben 1990. február 14-én hozott ítéletének [EBHT 1990., I-395. o.] 16. pontja, valamint a C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítéletének [EBHT 1998., I-1719. o.] 63. pontja).
- 135 A jelen ügyben az eljárás tárgyát képező határozatok meghozatalának kontextusából, különösen a Versenypolitikai Főigazgatóság 1999. november 5-i leveléből és a meghallgatási tisztviselő 2001. március 27-i leveléből következik – amelyek megállapítják, hogy az FPÖ banki szolgáltatások ügyfele volt –, hogy az eljárás tárgyát képező határozatok bennefoglaltan elismerték az FPÖ-nek a 17. rendelet 3. cikke (2) bekezdésének értelmében vett jogos érdekét, a pártnak a feljelentett gyakorlatok által érintett ausztriai banki szolgáltatásokat igénybe vevő végső ügyfél voltára tekintettel.
- 136 A feljelentett gyakorlatok jellemzőire és terjedelmére tekintettel a jelen ügyben azonban egy ilyen indokolásnak elegendőnek kell lennie.

- 137 A felperesek kifogása tehát nem alapos.
- 138 A fentiekből következik, hogy a jogalap harmadik része, amelyet arra alapítanak, hogy a Bizottság elmulasztotta vizsgálni, illetve megindokolni az FPÖ jogos érdekének fennállását, nem alapos.
- 139 A 17. rendelet 3. cikke (2) bekezdésének és a 2842/98 rendelet 6. cikkének megsértésére, valamint az indokolási kötelezettség megsértése alapított jogalapokat tehát el kell utasítani.

A harmadik, a negyedik és az ötödik jogalapról: a pergazdaságosság elvének megsértése és a védelemhez való jog megsértése, valamint az FPÖ beavatkozási jogának elenyészése

- 140 A felperesek arra hivatkoznak, hogy még ha az FPÖ jogosult lenne is arra, hogy közöljék vele a kifogásokat, ez a közlés az eljárásnak ezen a pontján jogellenes volna, egyrészt mivel az FPÖ beavatkozási joga elenyészett, másrészt a pergazdaságosság elvének és a védelemhez való jognak a megsértése miatt.

A jogalap első részéről: az FPÖ beavatkozási jogának elenyészése

– A felek érvei

- 141 A felperesek arra hivatkoznak, hogy ha az FPÖ rendelkezne is a kifogásközléshez történő hozzáféréshez és az eljárásban való részvételhez való joggal, ez a jog már

elenyészett. Kérelmének 1998. februári elutasítása óta az FPÖ egyetlen lépést sem tett annak érdekében, hogy a tárgyalás megelőzően részt vegyen az eljárásban, ezért, érdektelenségénél fogva, lemondott a jogáról.

¹⁴² A felperesek állítása szerint a jogelnyezés elve abban az esetben is alkalmazandó, ha a Bizottságnak felróható a kifogásközlés megkésettége. A Bizottságnak már nem volt joga a kifogások közlésére azon általános elv értelmében, amely szerint a közigazgatási hatóság ésszerű határidőn belül köteles hatáskörét gyakorolni (a Bíróság 45/69. sz., Boehringer kontra Bizottság ügyben 1970. július 15-én hozott ítéletének [EBHT 1970., 769. o.] 6. pontja). Az eljárás érdemi befejezéséről szóló határozatoktól eltérően, amelyek elhúzódó bizonyítást tesznek szükségessé, az iratokhoz való hozzáférés harmadik személyek részére történő biztosításának kérdése a felperesek szerint a meghallgatások lefolytatását megelőzően bármikor vizsgálható és eldönthető lett volna. Az eljárásnak ebben a szakaszában a Bizottság már csak elutasítani tudja az FPÖ részvételét, mert a kifogásokat már megküldték az érintett bankoknak, a meghallgatásokat már megtartották, a tényállást megállapították, és az eljárás gyakorlatilag befejeződött. Így tehát ennek a közlésnek, amelynek lényege az lenne, hogy a meghallgatást megelőzően biztosítsa a panaszos számára a tényállás megállapításához való hozzájárulást és a meghallgatásra való felkészülés lehetőségét, már nem lenne semmi értelme.

¹⁴³ A Bizottság szerint ezek az érvek nem relevánsak. Az FPÖ nem mondott le a jogáról, mivel nem volt tudomása a kifogások elfogadásáról. Az FPÖ továbbá nem veszítette el a kifogásokhoz való hozzáféréshez fűződő jogát amiatt, mert azt nem érvényesítette azonnal, és nem vett részt a szóbeli meghallgatásokon, mivel az a személy, akit kérelmezőként elismertek, mindaddig beavatkozhat, amíg az eljárás be nem fejeződött, és amíg a Bizottság meg nem küldte határozatának tervezetét a versenykorlátozó magatartásokkal és erőfölénnyel foglalkozó tanácsadó bizottság részére. A jelen esetben az eljárás még nem fejeződött be, mert a Bizottság még nem hozott végső határozatot, és a felek – így az FPÖ – észrevételei alapján még módosíthatja az eredetileg megfogalmazott kifogásokat.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 144 Elsőként emlékeztetni kell arra, hogy az FPÖ által 2001. március 13-án a Bizottságnak küldött levélből kiderül, hogy az FPÖ-t nem tájékoztatták az eljárás menetéről, sem pedig a szóbeli meghallgatások időpontjáról. A Bizottság 1999. október 5-i és 2000. március 16-i leveleiben tudatta vele, hogy megküldi számára a kifogásközlések nem bizalmas szövegváltozatát, azonban erre ténylegesen nem került sor. Az FPÖ megkereste a Bizottságot, amely tájékoztatta, hogy a szóbeli meghallgatások már lezajlottak, és az eljárás befejeződött. Az FPÖ ekkor kérte a kifogások azonnali közlését, illetve azt, hogy észrevételt tehesen, és kiegészítő meghallgatáson vehessen részt.
- 145 Az – Elsőfokú Bíróság felhívására bemutatott – 1999. október 5-i és 2000. március 16-i bizottsági levelekből kiderül, hogy a Bizottság értesítette az FPÖ-t a kifogások azonnali megküldéséről, és 1999. október 5-i levelében ő maga hangsúlyozta, hogy „törekszik arra, hogy e hónap második felében megküldje [részére] az említett nem bizalmas változatot”, 2000. március 16-i levelében pedig, hogy „az eddigiekben még nem [volt] lehetséges a kifogás nem bizalmas szövegváltozatának megküldése a Versenypolitikai Főigazgatóság szándékának megfelelően, [...] van még néhány olyan kérdés az üzleti titkokat illetően, amelyek még nincsenek véglegesen megoldva”. Erre tekintettel nem róható fel az FPÖ-nek, hogy nem tett lépéseket annak érdekében, hogy korábban hozzáférjen a kifogásokhoz, mivel e nyilatkozatok alapján joggal feltételezhette, hogy majd megkapja e közlést azért, hogy meghallgatáshoz való jogát gyakorolhassa, és részt vehessen az eljárásban.
- 146 Következésképpen nem elfogadható az a felpresi álláspont, amely szerint az FPÖ lemondott a kifogás közléséhez való jogáról.
- 147 A felperesek állítása szerint az eljárásnak ebben a szakaszában az FPÖ joga már elenyészett, ezért a Bizottságnak már nincs joga közölni vele a kifogásközléseket.

- 148 Emlékeztetni kell arra, hogy a 17. rendelet és a 2842/98 rendelet nem szab meg külön határidőt arra, hogy a Szerződés megsértése miatt indult eljárásban a jogos érdeket igazoló harmadik személy kérelmező vagy panaszos éljen a kifogásokhoz való hozzáféréshez fűződő és a meghallgatáshoz való jogával. Így a 2842/98 rendelet 7. és 8. cikke mindössze azt mondja ki, hogy a Bizottság a kérelmező vagy panaszos rendelkezésére bocsátja a kifogás nem bizalmas szövegváltozatának egy példányát, és megjelöli a határidőt, amelyen belül a kérelmező vagy panaszos írásban ismertetheti észrevételeit, illetve e harmadik személyek szóbeli meghallgatás során is ismertethetik álláspontjukat, ha ezt kéri. A 2001/462 határozat szintén az eljárás bármelyik szakaszában megengedi a kérelmező vagy panaszos meghallgatását, 12. cikkének (4) bekezdésében kifejezetten kimondva, hogy adott esetben a meghallgatáshoz való jog érvényesítése érdekében a meghallgatási tisztviselő „lehetővé teheti a magán-személyek, vállalkozások, illetve magánszemélyek vagy vállalkozások társulásai számára, hogy a szóbeli meghallgatást követően további írásbeli dokumentumokat terjesszenek elő”, és meghatározza azok előterjesztésének határidejét. Következésképpen az EK 81. és az EK 82. cikk megsértése miatt indult eljárás keretében a panaszos vagy kérelmező mindaddig gyakorolhatja a kifogások közléséhez és a meghallgatáshoz való jogát, ameddig az eljárás folyamatban van.
- 149 A 17. rendelet 10. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az EK 81. és az EK 82. cikk megsértése miatt indult eljárással kapcsolatos valamennyi határozat meghozatalát megelőzően konzultálni kell a versenykorlátozó magatartásokkal és erőfölénnyel foglalkozó tanácsadó bizottsággal. Az ítélkezési gyakorlat szerint ez a konzultálás az eljárásnak a határozat elfogadása előtti utolsó szakasza (a Bíróság 100/80–103/80. sz., *Musique diffusion française* és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 1825. o.] 35. pontja). Ezért amíg a versenykorlátozó magatartásokkal és erőfölénnyel foglalkozó tanácsadó bizottság a 17. rendelet 10. cikke (6) bekezdésének megfelelően nem nyilvánított véleményt a Bizottság által megküldött határozattervezetről, nem lehet elenyésztettnek tekinteni a kérelmezőnek vagy panaszosnak a kifogásokhoz történő hozzáféréshez, illetve a meghallgatáshoz való jogát. Minthogy ugyanis a tanácsadó bizottság nem bocsátotta ki a véleményét, semmi nem szól az ellen, hogy a Bizottság megvizsgálhatja harmadik felek észrevételeit, és ezek alapján még módosíthatja álláspontját.
- 150 A jelen ügyben nem vitatott, hogy az eljárás tárgyát képező határozat meghozatalakor a Bizottság még nem küldte meg a határozattervezetet az említett bizottságnak. Következésképpen az eljárás tárgyát képező határozat meghozatalának időpontjában az FPÖ-nek a kifogásokhoz való hozzáféréshez fűződő joga és az eljárásban történő részvételhez való joga még nem enyészett el.

- 151 Azzal a felperesi érveléssel kapcsolatban, hogy a Bizottságnak azért nem volt joga a kifogásközlés közzétételéhez, mert ésszerű határidőn belül nem hozott határozatot, először is arra kell emlékeztetni, hogy a jelen ügyben a kifogásoknak az FPÖ-vel való közzétételére irányuló eljárás elhúzódását nagymértékben az okozta, hogy a felperesek folyamatosan tiltakoztak a közzététel ellen. A felperesek nem hivatkozhatnak olyan helyzetre, amelynek kialakulásához ők maguk is hozzájárultak. Másodsorban megállapítandó, hogy a felperesek nem bizonyították, hogy a kifogásoknak az FPÖ-vel történő közzétételére irányuló eljárás bármi olyan káros hatást okozott volna a jogsértést megállapító határozat elfogadásában, amely sérthette volna a védelemhez való jogukat. A felperesek ugyanis mindössze jövőbeni és hipotetikus helyzetekre hivatkoznak, amelyek azonban nem alapozhatnak meg ilyen sérelmet.
- 152 Az ésszerű határidő leteltére alapított kifogás tehát nem elfogadható.
- 153 A fentiekre tekintettel az FPÖ eljárásba történő beavatkozási jogának elenyészésére alapított felperesi érvelést el kell utasítani.

A jogalap harmadik részéről: a pergazdaságosság elvének és a védelemhez való jognak a megsértése

– A felek érvei

- 154 A felperesek álláspontja szerint a kifogásoknak az eljárás e szakaszában történő közzététele sérti a pergazdaságosság elvét és a védelemhez való jogukat.

- 155 A felperesek szerint az a lehetőség, hogy a kifogásokat egészen az eljárást befejező határozattervezet elkészültéig minden kérelmezővel közölni lehet, akadályozza a Bizottságot abban, hogy kellő gondossággal folytassa le az eljárást. Ha ugyanis harmadik személyek új információkat terjesztenek elő, ismételten meg kell hallgatni a vállalkozásokat, és az eljárás – a pergazdaságosság elvét sértve – elhúzódik.
- 156 A késedelmes közlés továbbá a felperesek védelemhez való jogának sérelmét vonja maga után. Ha a kifogások közlése nem eredményezi azt, hogy az FPÖ előadhatja észrevételeit, a felperesek szerint nem lett volna szükséges közölni vele a kifogásokat, és egy egyszerű, az eljárás állásáról szóló informális tájékoztatás is elegendő lett volna. Ha viszont az FPÖ kifejti álláspontját, és a Bizottság a kifogások címzettjeinek újra alkalmat ad a védekezésre, az eljárás – az érintett vállalkozások érdekeit sértve – indokolatlanul elhúzódik, ami akadályozza őket abban, hogy védekezésükre felkészüljenek. Ha a Bizottság a vállalkozások számára nem biztosítana újabb alkalmat arra, hogy az FPÖ beavatkozására nyilatkozzanak, a védelemhez való jog is sérülne, mert a vállalkozások csak a végső határozat ellen benyújtott bírósági keresetből szerezhetnék tudomást e beavatkozásról. Indokolatlanul csorbítaná ezért a védelemhez való jogukat, ha harmadik személyek – a beavatkozásuk pillanatának megválasztásával – befolyásolhatnák az eljárást.
- 157 Végül a felperesek szerint a Bizottság arra sem adott magyarázatot, hogy a kifogás FPÖ-vel való közlésétől miért vár újabb bizonyítékokat a nyomozás számára, tekintve, hogy az FPÖ, legalábbis ez ideig, semmivel sem járult hozzá a tényállás tisztázásához.
- 158 A Bizottság szerint ezek az érvek megalapozatlanok. A kifogások közlése nem akadályozza az eljárás rendes menetét, ha még nem küldte meg a határozattervezetet a tanácsadó bizottság tagjainak, mint az a jelen ügyben történt. Továbbá a 2842/98 rendelet 7. cikke védelemben részesíti azokat a harmadik személyeket, akik a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti kérelmet nyújtottak be, és ez az

eljárási helyzet mindenképpen kedvezőbb, mint az eljárásban részt vevő más harmadik feleké. A Bizottság tehát nincs felhatalmazva arra, hogy korlátozza e harmadik személyek meghallgatáshoz való jogát.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 159 A felperesek által előadott érvek nem elfogadhatók.
- 160 A pergazdaságossági követelményekkel kapcsolatos kifogást illetően mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy az FPÖ-nek a kifogásközléshez való hozzáféréshez fűződő joga mindaddig nem tekinthető elenyészettnek, amíg az igazgatási eljárás folyamatban van, és a tanácsadó bizottság nem fogadta el az érdemi határozat tervezetét. Ezért a kérelmező vagy panaszos kifogásközléshez való hozzáféréshez fűződő jogának korlátozása érdekében nem lehet pergazdaságossági megfontolásokra hivatkozni.
- 161 Ami a kifogások FPÖ-vel való késedelmes közléséből adódóan a védelemhez való joguk megsértésére alapított felperesi érvet illeti, megállapítandó, hogy a felperesek mindössze jövőbeni és feltételezett helyzetekre hivatkoznak, amelyekben a kifogások FPÖ-vel való késedelmes közlése miatt állítólagosan sérülhet a védelemhez való joguk. A védelemhez való jog védelmét azonban a megtámadott határozat elfogadásakor fennálló ténybeli és jogi elemek alapján kell vizsgálni (lásd ezzel kapcsolatban a Bíróság 15/76. és 16/76. sz., Franciaország kontra Bizottság egyesített ügyekben 1979. február 7-én meghozott ítéletének [EBHT 1979., 321. o.] 7. pontját, valamint a C-449/98. P. sz., IECC kontra Bizottság ügyben 2001. május 17-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-3875. o.] 87. pontját). A védelemhez való jog védelme tehát nem értékelhető feltételezett jövőbeni eseményekre nézve.
- 162 Következésképpen a védelemhez való jog megsértésére alapított kifogás nem megalapozott.

- 163 Végül: már nem releváns a felperesek által előadott azon érv, miszerint a Bizottság nem adott magyarázatot arra, hogy a kifogás FPÖ-vel való közlésétől miért vár az eljárás szempontjából újabb bizonyítékokat. A 2842/98 rendelet 7. és 8. cikke nem teszi attól függővé a kifogásoknak a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében írt feltételeket teljesítő kérelmezőkkel vagy panaszosokkal való közlését, hogy e harmadik személyek a későbbiekben, az eljárás során nyújtanak-e a Bizottság számára segítséget a tényállás tisztázásához.
- 164 Következésképpen a pergazdaságosság elvének megsértésére és a védelemhez való jog megsértésére alapított érvek megalapozatlanok.
- 165 A fentiekre tekintettel a felperesek által hivatkozott harmadik, negyedik és ötödik jogalapot összességében el kell utasítani.

A hatodik, a 17. rendelet 20. cikkének az EK 287. cikkel együtt olvasott (2) bekezdésének megsértésére alapított jogalapról, amely szerint a kifogások FPÖ-vel való közlése sérti az üzleti titkok bizalmas kezeléséhez fűződő jogot

- 166 A felperesek állítják, hogy az eljárás tárgyát képező határozatok jogellenesek, mert az FPÖ-vel közzétehető kifogásközlések az említett harmadik személyekkel szemben üzleti titkokat és más bizalmas információkat tartalmaznak, amelyek közzétevése sérti üzleti titkaik bizalmas jellegéhez fűződő jogukat, amelyet a 17. rendelet 20. cikkének az EK 287. cikkel együtt olvasott (2) bekezdése biztosít.

Az elfogadhatóságról

– Az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontjában szereplő feltételek tiszteletben tartásáról

- 167 A Bizottság arra hivatkozással vitatja e jogalap elfogadhatóságát, hogy a jelen ügyben szereplő keresetlevelek nem felelnek meg az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontjában foglalt feltételeknek. A T-213/01. sz. ügyben ugyanis a felperes megelégedett a jogelvek felsorolásával, anélkül, hogy megjelölte volna a tényeket, és azokat valamilyen szabályhoz kötötte volna, és anélkül, hogy előterjesztette volna azokat az okokat, amelyek a vitás információk bizalmas jellegét igazolják. A T-214/01. sz. ügyben pedig a felperes a válaszában mindössze hivatkozott „számos olyan információra”, amelyekre a bizalmas jelleg kiterjed (44. pont), valamint a Bizottság rendelkezésére bocsátott „jelentős bizonyítékokra” (49. pont), anélkül, hogy egyetlen olyan bekezdést idézett volna a kifogásközlésekből, amelynek bizalmas kezelését kérhetné.
- 168 Az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja szerint a keresetlevélnek kellően világosnak és pontosnak kell lenni annak érdekében, hogy lehetővé tegye az alperes számára védekezésének előkészítését, illetve az Elsőfokú Bíróság számára a kereset elbírálását. A jogbiztonság és a hatékony bírósági eljárás biztosítása érdekében a kereset elfogathatóságához az szükséges, hogy a kereset alapjául szolgáló lényeges ténybeli és jogi elemek – még ha csak összefoglaló jelleggel is – összefüggő és érthető módon kitűnjenek magának a keresetlevélnek a szövegéből (az Elsőfokú Bíróság T-85/92. sz., De Hoe kontra Bizottság ügyben 1993. április 28-án hozott végzésének [EBHT 1993., II-523. o.] 20. pontja).
- 169 A T-213/01. sz. ügyben a keresetlevél 18. és 29. pontjának szövegéből kiderül: a felperes tiltakozik az ellen, hogy a Bizottság vonakodik elismerni, hogy bizalmasan kezelendők a felperes kilétére és a kartellban való részvételének mértékére vonatkozó információk, valamint a kifogásközlésekben e két csatolt dokumentumból

szó szerint idézett kivonatok, amelyek bizalmas kezelésének garantálását kérték (lásd a fenti 18. pontot). Továbbá azok az okok, amelyek miatt a felperes úgy véli, hogy ezen információk mindenképpen bizalmas jellegűek, jogilag megfelelően kitűnnek a beadványokból.

170 A T-214/01. sz. ügyben a felperes keresetlevelében arra hivatkozott, hogy a Bizottság nem hozhatja nyilvánosságra a tudomására hozott olyan információkat, amelyek szakmai titoktartási kötelezettség alá tartoznak, mert a kifogásközlések üzleti titkokat tartalmaznak, és az FPÖ-vel történő közlés jövátéhetetlenül sértené a kifogásközlésekben szereplő információk nyilvánosságra hozatalának mellőzéséhez való jogát (lásd a keresetlevél 44–46. pontját). A felperes megjegyzi, hogy a kifogások „nem bizalmas”, a meghallgatási tisztviselő által készített változata elégtelen módon lett névtelenné téve (a keresetlevél 17. pontja). A felperes később a válaszában pontosította és továbbfejlesztette ezt az érvet, kiemelve különösen, hogy a Bizottságnak a kifogásokban törölnie kellett volna a bankok és a személyek nevét (lásd a 44–49. pontot).

171 Következésképpen a felperesek által előadott érvek eleget tesznek az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontjában foglalt követelményeknek.

172 Az elfogadhatatlansági jogalapot tehát el kell utasítani.

– Az eljárási szabályzat 48. cikke 2. §-ában foglalt feltételek betartásáról

173 A T-213/01. sz. ügyben az eljárási szabályzat 48. cikkének 2. §-a alapján a Bizottság vitatja a kifogások összességének az FPÖ viszonylatában való bizalmas jellegével, illetve a charta 8. és 48. cikkével kapcsolatos felperesi érvek elfogadhatóságát, azok

késedelmes előterjesztése miatt. A T-214/01. sz. ügyben arra hivatkozik, hogy a felperesek által előadott érvek, amelyek szerint az említett változat bizalmas információkat tartalmazott, új, ezért késedelmesen felhozott jogalpnak minősülnek.

174 Az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy az eljárási szabályzat 48. cikkének 2. §-a megtiltja a felek számára, hogy az eljárás további részében új jogalapot hozzanak fel, kivéve, ha az olyan jogi vagy ténybeli helyzetből származik, amely az eljárás során merült fel.

175 A T-213/01. sz. ügy felperese válaszában arra hivatkozik, hogy az FPÖ vonatkozásában minden kifogás bizalmas, mivel e politikai párt nem igazolta, hogy a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében jogos érdeke fűződik az ügghöz, és ezért nincs jogalapja a kifogásközlésekhez való hozzáféréshez. Ugyanilyen értelemben hivatkozik a felperes a charta 8. és 48. cikkében foglalt elvekre a keresetlevélben már előadott álláspontjának megerősítése érdekében, amely szerint az FPÖ-nek nem fűződik az ügghöz a 17. rendelet 3. cikke értelmében vett jogos érdeke, és ezért nincs kérelmezői vagy panaszosi helyzetben, és ezen elvek alapján a kifogásokat teljes egészükben bizalmasan kell kezelni FPÖ-vel szemben. Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy a felperes érvei olyan jogi helyzetből származnak, amelyek az eljárás során merültek fel.

176 A T-214/01. sz. ügyben elegendő annyit megjegyezni, hogy, amint az fentebb már megállapítást nyert (lásd a fenti 170. pontot), a válaszban szereplő, fentebb ismertetett érvek mindössze a keresetlevélben a felperes által előadott kifogások pontosítását és továbbfejlesztését jelentik.

177 Az eljárási szabályzat 48. cikkének 2. §-ára alapított elfogadhatatlansági jogalapot ennek következtében el kell utasítani.

Az ügy érdeméről

– A felek érvei

- 178 A felperesek előadják, hogy a kifogásoknak az FPÖ-vel történő közlése sérti a 17. rendelet 20. cikkének az EK 287. cikkel együtt olvasott (2) bekezdését, mert az e párttal közlendő kifogásközlések üzleti titkokat és más bizalmas információkat tartalmaznak.
- 179 Elsődlegesen a felperesek előadják, hogy az FPÖ vonatkozásában a kifogásokban szereplő valamennyi információ bizalmas jellegű. A charta 8. és 48. cikke értelmében az ártatlanság védelmének védelme érdekében valamennyi kifogás bizalmas jellegűnek tekintendő a jogszabályban rögzített törvényes okkal nem rendelkező harmadik személyekkel szemben. A jelen ügyben a Bizottság nem bizonyította, hogy az FPÖ-nek jogos érdeke fűződne az ügghöz, ezért valamennyi kifogás bizalmas jellegű. A kifogások továbbá nem kontradiktórius eljárás nyomán kerültek megfogalmazásra, ezért az FPÖ – ha tudomást szerezne róluk – megalapozatlan következtetéseket vonhatna le, és előítéletet alakíthatna ki a felperessel szemben.
- 180 A felperesek szerint ez a bizalmas jelleg különösen az FPÖ-vel szemben szükséges, mivel a párt tevékenysége nem saját, ügyféli érdekeinek hanem kizárólag politikai érdekeinek védelmére irányul. A Bizottságnak nincsenek jogi eszközei annak elkerülésére, hogy a megküldött kifogásokkal visszaéljenek, és a Bizottság ellen indított kártérítési kereset nem alkalmas a felperesek jó hírnevét ért sérelem orvoslására. Ezért a felpereseknek a kifogások titokban tartásához fűződő jogos érdekének meg kell előznie az FPÖ esetlegesen fennálló érdekét. A felperesek előadják továbbá, hogy az FPÖ ténylegesen felhasználta politikai célokra a megküldött kifogásokat, hiszen a sajtó rendelkezésére bocsátotta őket, és tartalmukat és jelentésüket elferdítve állította be. 2002. január 27-én ugyanis Karintia tartomány vezetője, J. Haider, az FPÖ tagja és korábbi elnöke, egy televíziós interjúban ismertette a Bizottság által megküldött kifogásközléseket, és megvádolta az érintett bankokat. Ezek a vádak később különböző internetes oldalakon is

megjelentek, köztük az FPÖ oldalán. 2002. február 1-jén J. Haider egy sajtókonferencián megismételte a vádakát. E nyilatkozatok újra megjelentek az osztrák médiában, ahol az 1999. szeptember 10-i kifogásközlésből szó szerint idézett kivonatokat tartalmazó cikkeket közöltek. A felperesek neve többször elhangzott. A felperesek így, a médiában hangoztatott vádak miatt, elkerülhetetlen bizalomvesztést szenvedtek az ügyfeleiknél.

- 181 Végezetül a felperesek azt állítják, hogy mivel a jelen esetben a kifogások közlése nem tölthette be lényegi feladatát, vagyis azt, hogy lehetőséget adjon a panaszos számára a szóbeli meghallgatásra való felkészülésre (ezzel kapcsolatban lásd az Elsőfokú Bíróság T-353/94. sz., Postbank kontra Bizottság ügyben 1996. szeptember 18-án hozott ítéletének 10. pontját [EBHT 1996., II-921. o.]), mivel az már lezajlott. A Bizottság tévesen mérlegelte az ügyben szereplő érdekeket, amikor a felpereseknek a kifogások teljes titokban tartásához fűződő jogos érdekét alárendelte az FPÖ állítólagos iratbetekintési jogának formális tiszteletben tartásához fűződő érdekeknek.
- 182 Másodlagosan a felperesek azt állítják, hogy a kifogásközléseknek állítólagosan nem bizalmas, az FPÖ-vel közlendő szövegváltozata egy sor olyan információt tartalmaz, amelyekkel kapcsolatban joguk van bizalmas kezelést követelni.
- 183 Így a T-213/01. sz. ügy felperese kifejti, hogy az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés 216., 218. és 219. pontjában található, a kartellban való részvételének módjára és mértékére vonatkozó információk az FPÖ vonatkozásában bizalmas információként kezelendők. Szerinte a Bizottság azon állítása, miszerint ezek az információk nem képeznek üzleti titkot, mivel az FPÖ előtt már ismert volt a felperesek kiléte, nem helytálló, mert az FPÖ nem idézte a kérelmében. A 2842/98 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése értelmében, illetve az EK 81. és az EK 82. cikk, az ESZAK-Szerződés 65. és 66. cikke, valamint a 4064/89/EGK tanácsi rendelet (HL C 23., 1997.01.23., 3. o. ; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 31. o.) alkalmazásának esetén az iratbetekintés iránti kérelmek kezelésére vonatkozó belső

eljárási szabályokról szóló bizottsági közlemény értelmében egyébként azokat az információkat is bizalmasan kell kezelni, amelyek a felperes által önként megküldött dokumentumokban szerepelnek, és a kifogásközlésben idézésre kerültek. A meghallgatási tisztviselőnek a dokumentumok megküldésének mellőzéséről szóló határozata nem elegendő azok bizalmas jellegének biztosítására, mert a kifogásközlés szó szerint idézte őket.

- 184 A T-214/01. sz. ügyben a felperes megjegyzi, hogy a meghallgatási tisztviselő tévesen utasította el 1999. november 18-i, az érintett bankok és személyek nevének törlésére irányuló kérelmét azzal, hogy kizárólag az üzleti titkok részesülhetnek bizalmas kezelésben. Hozzáteszi, hogy a kifogásközlések egy sor más olyan információt tartalmaznak, amelyekre a titoktartási garancia kiterjed.
- 185 A Bizottság álláspontja szerint ezek az érvek minden alapot nélkülöznek.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 186 A felperesek elsődlegesen állítják, hogy az FPÖ vonatkozásában a kifogásközlésekben szereplő valamennyi információ bizalmas jellegű, mivel az FPÖ nem igazolta, hogy a 17. rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett jogos érdeke fűződne az ügghöz.
- 187 Ez a kifogás nem elfogadható. Már megállapítást nyert ugyanis, hogy a jelen esetben az FPÖ-nek a 17. rendelet 3. cikke szerinti jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy kérelmezze az EK 81. cikk megsértésének megállapítását (lásd a fenti 110. és

118. pontot). Így, mint kérelmezőnek, a 2842/98 rendelet 7. cikkének megfelelően joga van ahhoz, hogy megkapja a kifogásközlések nem bizalmas szövegváltozatát.

188 Ezt az értékelést nem kérdőjelezhetik meg sem azok a felperesi érvek, amelyek a kifogásoknak az FPÖ általi esetleges visszaélészerű felhasználására vonatkoznak, sem pedig olyan tények, amelyek azt követően merültek fel, hogy a kifogásokat ténylegesen közltek az FPÖ-vel.

189 Először is : a Bizottság a kifogások esetleges visszaélészerű felhasználásának pusztá gyanúja miatt nem köteles korlátozni a jogos érdeket helytállóan igazoló harmadik személy kérelmezőnek a 2842/98 rendelet 7. cikke által biztosított, a kifogásközlésekhez történő hozzáféréshez való jogát. Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság felhívta az FPÖ figyelmét arra a tényre, hogy a kifogások közlésére kizárólag a Szerződés megsértése miatt indult eljárás keretében, és annak céljai végett kerül sor. Így a meghallgatási tisztviselő 2002. január 30-i leveléből kiderül, hogy a Bizottság tájékoztatta az FPÖ-t arról, hogy a közlés egyetlen célja a kérelmezői jogai gyakorlásának a megkönnyítése, és a kifogások a Bizottság ideiglenes álláspontját tükrözik, továbbá a dokumentumokat vagy azok tartalmát tilos az eljárástól eltérő célra felhasználni, és az eljárás alá vont bankokat – amelyek vitatják a kifogásokat – ártatlannak kell tekinteni mindaddig, amíg a Bizottság nem hoz érdemi határozatot az ügyben.

190 Másodszor: azon tényekkel kapcsolatban, amelyek azt követően merültek fel, hogy a kifogásokat ténylegesen közltek az FPÖ-vel, emlékeztetni kell arra, hogy egy jogi aktus jogszerűségét a határozat meghozatalakor fennálló ténybeli és jogi helyzetre tekintettel kell értékelni, oly módon, hogy a határozat meghozatalát követő cselekmények ne befolyásolhassák a határozat érvényességét (a Bíróság 96/82–102/82., 104/82., 105/82., 108/82. és 110/82. sz., IAZ és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. november 8-án hozott ítéletének [EBHT 1983., 3369. o.] 16. pontja, valamint a 85/87. sz., Dow Benelux kontra Bizottság ügyben 1989. október 17-én hozott ítéletének [EBHT 1989., 3137. o.] 49. pontja). Az eljárás tárgyát képező határozat megalapozottságának kétségbe vonása végett tehát nem lehet érvényesen hivatkozni ezekre az eseményekre.

- 191 Végezetül: a fenti 148. pontban kifejtett okok miatt azt a felperesi érvet is el kell utasítani, amely szerint a jelen esetben a kifogások közlése nem tölthette be lényegi feladatát, vagyis azt, hogy lehetőséget adjon a panaszos számára a szóbeli meghallgatásra való felkészülésre.
- 192 Következésképpen a kifogásoknak az FPÖ-vel szembeni bizalmas jellegére alapított felperesi érvek nem elfogadhatóak.
- 193 Másodlagosan a felperesek arra hivatkoznak, hogy a kifogásközlésekben szereplő egyes információk bizalmas jellegűek az FPÖ vonatkozásában.
- 194 A T-213/01. sz. ügy felperese előadja, hogy az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés 216., 218. és 219. pontjában szereplő, az ő személyére, illetve a kartellban történő részvételének módjára és mértékére vonatkozó információkat bizalmasnak kell tekinteni, és ezért törölni kell a kifogásközléseknek az FPÖ-vel közlendő változatából.
- 195 Ami személyét illeti, megjegyzendő, hogy a felperes nem fejt ki, hogy a neve miért lenne bizalmas jellegű. Így ezt a kifogást el kell utasítani, minthogy nincs megfelelően alátámasztva. Egyebekben megjegyzendő, hogy a kifogásközlésnek az FPÖ-vel való közlését megelőzően már megemlítették a felperes nevét, az ugyanezen gyakorlat miatt az Egyesült Államok bíróságai előtt indított közös kereset egyik alpereseként. Az is megjegyzendő, hogy az ideiglenes intézkedés iránti eljárás keretében tartott tárgyaláson a felperes nem vitatta, hogy a neve a kérdéses üggyel kapcsolatban már szerepelt a sajtóban. Ebből következik, hogy – a felperes állításával ellentétben – a felperesnek a szóban forgó vizsgálatokban való állítólagos érintettsége már ismert volt a nyilvánosság előtt. A fentiekből következően az a körülmény, hogy a felperes neve nem szerepelt az FPÖ által a Bizottsághoz

1997. június 24-én benyújtott kérelemben, a harmadik személy kérelmezők vonatkozásában önmagában nem teszi bizalmas információvá a nevét.

196 A felperes személyére vonatkozó információ bizalmas jellegére alapított kifogás tehát nem alapos.

197 Ami a T-213/01. sz. ügy felperesének a feljelentett gyakorlatban való részvételének mértékére vonatkozó információkat illeti, az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés fent hivatkozott pontjai a felperesnél dolgozó azon személyek által betöltött tisztségekre utalnak, akik a versenyellenes tárgyalásokon részt vettek. A felperes azonban nem fejt ki, hogy mennyiben sérti érdekeit ez az utalás, és azt sem, hogy a harmadik személy kérelmezők vonatkozásában miért kellene bizalmas jellegűnek lennie.

198 Végül ami az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés 219. pontjában szereplő banki feltételeket illeti, amelyeket állítólag az inkriminált bankok közti egyik tárgyaláson vitattak meg, megjegyzendő, hogy a Szerződés megsértése miatt indult eljárás alá vont vállalkozások üzleti szempontból érzékeny információi olyan bizalmas információknak számítanak, amelyek bizalmasan kezelendők. Az EK 287. cikk ugyanis a szolgálati titoktartási kötelezettség alá eső információk között kifejezetten „a vállalkozásokra, ezek üzleti kapcsolataira vagy költségösszetevőire vonatkozó információkat” nevezi meg.

199 Megjegyzendő azonban, hogy ezen adatok bizalmas jellege nyilvánvalóan elveszhet az adatok régisége miatt (az Elsőfokú Bíróság T-1/89–T-4/89. és T-6/89–T-15/89. sz., Rhône-Poulenc és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1990. november 15-én hozott végzésének [EBHT 1990., II-637. o.] 23. pontja, valamint a T-134/94., T-136/94–T-138/94., T-141/94., T-145/94., T-147/94.,

T-148/94., T-151/94., T-156/94. és T-157/94. sz., NMH Stahlwerke és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1996. június 19-én hozott végzésének [EBHT 1996., II-537. o.] 24. pontja). Amint az a kifogásközlés 216., 218. és 219. pontjából kiderül, a vitatott információk lényegében a különböző banki termékekre vonatkozó minimális kölcsönkamatokkal kapcsolatosak, amelyekben a felperesek és a többi inkriminált bank 1996 áprilisában állítólag megállapodtak. Így tehát a meghallgatási tisztviselő helytállóan állapíthatta meg az eljárás tárgyát képező határozatban ezekről információkról, amelyek több mint öt évvel a határozat meghozatala előttől valók, hogy elavultak, és ezért közölhetők az FPÖ-vel.

- 200 Következésképpen az 1999. szeptember 10-i kifogásközlés 216., 218. és 219. pontjában szereplő információk bizalmas jellegével kapcsolatos, a T-213/01. sz. ügy felperese által felhozott érvek elutasítandók.
- 201 A T-213/01. sz. ügy felperese ezenkívül arra hivatkozik, hogy a kifogásközlésekhez csatolt dokumentumból származó és a kifogásközlésekben szó szerint idézett kivonatokban szereplő információk szintén bizalmas jellegűek, és hogy bizalmas kezelésüket garantálták is.
- 202 Meg kell azonban jegyezni, hogy a felperes anélkül hivatkozik ezekre az érvekre, hogy pontosan megjelölné, melyek ezek az információk, a kifogásközlések mely részeiben találhatóak, és milyen meghatározott és különös okból kellene garantálni bizalmas kezelésüket.
- 203 Ezek alapján megállapítható, hogy a kifogásokban szereplő egyes információk bizalmas jellegére vonatkozó, a T-213/01. sz. ügy felperese által hivatkozott érvek nem megalapozottak.

204 A T-214/01. sz. ügy felperese szerint a meghallgatási tisztviselőnek törölnie kellett volna az érintett bankok és személyek nevét. Ezzel szemben a felperes kifejezetten említésre került az FPÖ által a Bizottsághoz 1997. június 24-én benyújtott kérelemben. Ugyancsak szerepelt az Amerikai Egyesült Államok bíróságai előtt indított közös kereset alperesei között. Az érintett személyek nevével kapcsolatban egyébként meg kell jegyezni, hogy az érintett személyek nem szerepeltek a kifogásközlések nem bizalmas szövegváltozatában, amelyek, mint már említésre került, csak utalnak az e személyek által betöltött tisztségekre vagy általános feladatkörökre (lásd a fenti 197. pontot).

205 A T-214/01. sz. ügy felperese arra is hivatkozik, hogy a kifogásközlések egy sor más olyan információt is tartalmaznak, amelyekre kiterjed a titoktartási garancia. E vonatkozásban elegendő annak megállapítása, hogy a felperes semmilyen módon nem azonosította ezeket az információkat, és állítólagos bizalmas jellegüket sem indokolta meg.

206 A fentiekre tekintettel a kifogásközlésekben szereplő egyes információk bizalmas jellegére vonatkozó, a T-214/01. sz. ügy felperese által előterjesztett kifogásokat szintén el kell utasítani.

207 Következésképpen a hatodik, a 17. rendelet 20. cikkének az EK 287. cikkel együtt olvasott (2) bekezdésének megsértése alapított jogalapot el kell utasítani.

A hetedik jogalapról: a jogos bizalom elvének megsértése

A felek érvei

- 208 A felperesek arra hivatkoznak, hogy a kifogásközlésnek az FPÖ-vel való közlése a jogos bizalom elvét is sérti. Előadják, hogy együttműködtek a Bizottsággal a tényállás közös megállapításában, és számos dokumentumot benyújtottak, azzal a feltétellel, hogy ezen információkat nem teszik harmadik felek számára hozzáférhetővé. A kifogásokban azonban a Bizottság szó szerint idézett a titoktartás terhe mellett benyújtott dokumentumokból. Azzal, hogy az FPÖ-nek megengedte a kifogásokhoz való hozzáférést, a Bizottság visszaélt a jogos bizalmi helyzettel, amelybe az információk bizalmas jellege révén a bankokat hozta (a Bíróság 112/77. sz., Töpfer kontra Bizottság ügyben 1978. május 3-án hozott ítélete [EBHT 1978., 1019., 1032. o.]). A Bizottság által előadott álláspont egyébként a felperesek szerint ellentmond a fentebb hivatkozott belső eljárási szabályokra vonatkozó kifogásközlésének, amely a bizalmasan kezelni kért információk megővésének szükségességére utal, és amely „a Bizottsággal közölt bizonyos fajta tájékoztatásokra, különösen a vizsgálati eljárás során kapott olyan dokumentumokra vonatkozik, amelyek valamely vállalkozás tulajdonába tartoznak, és amelyekkel kapcsolatban e vállalkozás a nyilvánosságra hozatal mellőzését kéri” (a kifogásközlés I.A.2. pontjának második bekezdése).
- 209 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a 2842/98 rendelet 7. cikke minden kérelmező vagy panaszos esetében elismeri a kifogás nem bizalmas szövegváltozatához való hozzáféréshez fűződő jogot. Álláspontja szerint e jogon semmit nem változtatnak a feleknek az érintett bankok kénye-kedve szerint közölt információkra vonatkozó titoktartással kapcsolatos ígéretei.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 210 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a jogos bizalom védelmének elvére való hivatkozás joga minden magánszemélyre kiterjed, aki olyan helyzetben van, amelynek alapján a közösségi igazgatás megalapozott reményeket ébreszthet benne (a Bíróság 265/85. sz., Van den Bergh en Jurgens kontra Bizottság ügyben 1987. március 11-én hozott ítéletének [EBHT 1987., 1155. o.] 44. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-203/96. sz., Embassy Limousines & Services kontra Parlament ügyben 1998. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-4239. o.] 74. pontja). Senki nem hivatkozhat azonban ennek az elvnek a megsértésére anélkül, hogy pontosan meg ne jelölne, hogy az igazgatás milyen biztosítékokat adott számára (az Elsőfokú Bíróság T-113/96. sz., Dubois et Fils kontra Tanács és Bizottság ügyben 1998. január 29-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-125. o.] 68. pontja, valamint a T-290/97. sz., Mehibas Dordtselaan kontra Bizottság ügyben 2000. január 18-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-15. o.] 59. pontja).
- 211 Emlékeztetni kell arra, hogy a felperesek és az eljárás alá vont más bankok a Bizottsághoz 1998. december 16-án benyújtott közös beszámolóhoz fűzött bevezető feljegyzésben kérték az említett beszámolóban a harmadik személyekkel szembeni bizalmas kezelését. Az iratokból azonban nem következik, hogy a Bizottság ígéretet tett volna a felpereseknek arra, hogy e beszámoló tartalmát nem fogja közölni a harmadik személy kérelmezőkkel. A felperesek továbbá nem csatoltak semmilyen olyan bizonyítékot, amely alátámasztotta volna, hogy a Bizottság beleegyezését adta ezen mellékletek állítólagos bizalmas kezelésébe.
- 212 Ilyen körülmények között nem lehet megalapozottan állítani, hogy megsértették a jogos bizalom elvét.
- 213 Ezt a megállapítást az sem kérdőjelezheti meg, hogy a meghallgatási tisztviselő az 1. sz. listában kifejezetten kijelentette, az 1999. szeptember 10-i kifogásközléshez

csatolt dokumentumokat nem fogják harmadik személy kérelmezők részére megküldeni. E lista tartalma nem alapozhatott meg jogos bizalmat a felpereseknél, mivel, amellet, hogy kizárólag a csatolt dokumentumokra vonatkozik, a közlésre került kifogásközlés meghatározott pontjainak ebben az 1. sz. listában szereplő részlete soha nem vonatkozott az e kifogásközlésben megismételt mellékeletekből vett kivonatok törlésére vagy elrejtésére. Végül meg kell jegyezni, hogy – a felperesek állításával ellentétben – a Bizottságnak az iratokhoz való hozzáférés iránti, fent hivatkozott kérelemről szóló közleménye nem szentesíti azon dokumentumok bizalmas kezelésének abszolút jogát, amelyek valamely vállalkozás tulajdonába tartoznak, és amelyekkel kapcsolatban e vállalkozás a nyilvánosságra hozatal mellőzését kéri harmadik személyek vonatkozásában.

214 A hetedik jogalapot tehát – mint megalapozatlant – el kell utasítani.

215 A fentiek alapján a kereseteket teljes egészükben el kell utasítani.

A költségekről

216 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A 87. cikk 3. §-a szerint azonban az Elsőfokú Bíróság részleges pernyertesség esetén, illetve kivételes okból elrendelheti a költségek felek közötti megosztását vagy azt, hogy mindegyik fél maga viselje saját költségeit.

217 A jelen ügy körülményeire való tekintettel, különösen arra a tényre, hogy a Bizottság a kereset elfogadhatóságával kapcsolatos kérelmével peresztes lett, a Bizottságot

kell kötelezni az elfogadhatóságra alapított jogalappal kapcsolatosan felmerült költségek viselésére, amelyet az Elsőfokú Bíróság az érdemi eljárás költségeinek egyharmadában határoz meg. A felperesek viselik az érdemi eljárás költségeinek kétharmadát, valamint az ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (ötödik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) A Elsőfokú Bíróság a kereseteket elutasítja.**

- 2) A felperesek viselik az érdemi eljárás költségeinek kétharmadát, valamint az ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit.**

- 3) A Bizottság viseli az érdemi eljárás költségeinek egyharmadát.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Kihirdetve Luxemburgban, a 2006. június 7-i nyilvános ülésen.

E. Coulon

hivatalvezető

P. Lindh

elnök